

Miljøøkonomisk regnskab for Danmark 2003

Det miljøøkonomiske regnskab for Danmark viser, at bidraget til forsuren i Danmark steg med 1 pct. fra 2002 til 2003, mens bidraget til drivhuseffekten steg med 11,3 pct. Sidstnævnte dækker over en stigning på 19,3 pct. i energiforsyningsens bidrag og en stigning på 22,4 pct. i bidraget fra danske skibes bunkring i udlandet.

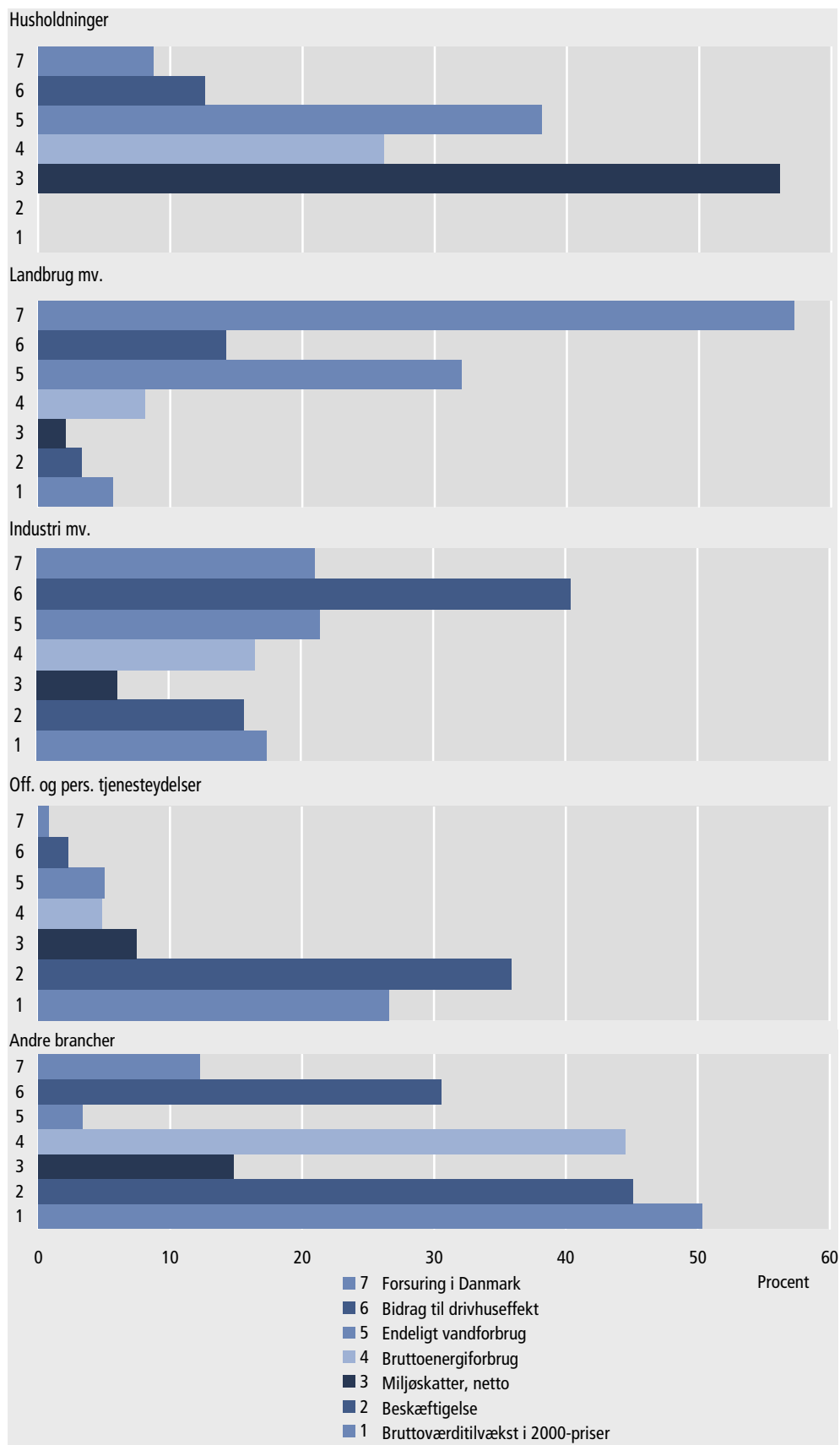
Det miljøøkonomiske regnskab for Danmark opgør branchernes og husholdningernes forbrug af energi og vand samt deres udslip til luft af forurenende stoffer. Desuden indeholder miljøregnskabet oplysninger om de miljøskatter (og -subsidier), der påhviler brancherne og husholdningerne. Endelig vises mængde- og værdiopgørelser for olie- og gasreserverne i Nordsøen. Miljøregnskabet knytter miljødata sammen med nationalregnskabet, så forbindelsen mellem økonomi og miljø kan belyses.

1. Hovedresultater

<i>Profil af brancher</i>	I figur 1 er vist profiler, der beskriver udvalgte branchegrupper og husholdningernes ressourceforbrug, deres andel af bidraget til drivhuseffekten og forsuren samt økonomiske aspekter.
<i>Forsuring og drivhuseffekt</i>	Profilen for landbrug mv. viser, at denne branche tegner sig for over halvdelen af bidraget til forsuren i Danmark. Industri mv. og andre brancher bidrager også betydeligt til forsuren, mens husholdningerne og offentlige og personlige tjenesteydelser bidrager i mindre omfang. Industri mv. står for størstedelen af det danske bidrag til drivhuseffekten, mens landbrug mv., sammenlignet med andre brancher, bidrager mindre til drivhuseffekten end til forsuren.
<i>Vand- og energiforbrug</i>	Husholdningerne og landbrug mv. står for en betydelig del af det samlede vandforbrug, mens industri mv. har et mere beskedent forbrug. Øvrige brancher anvender en meget lille del af det samlede vandforbrug. Husholdningerne står for en stor del af det samlede bruttoenergiforbrug. Industri mv. og andre brancher, primært transportbranchen, står for den største del af branchernes bruttoenergiforbrug, mens landbrug mv. og øvrige brancher anvender en mindre del.
<i>Miljøskatter, netto</i>	Selv om husholdningerne ikke er dominerende hvad angår bidraget til miljøpåvirkningen, så betaler husholdningerne lidt over halvdelen af miljøskatterne, når der er taget højde for de miljørelaterede subsidier, som husholdningerne modtager, mens brancherne tilsammen betaler lidt under en tredjedel af miljøskatterne, netto. Resten betales som følge af andre endelige anvendelser.
<i>Beskæftigelse og værditilvækst</i>	Andre brancher, herunder navnlig finansieringsvirksomheder mv. og handel mv., samt offentlige og personlige tjenesteydelser bidrager til størstedelen af beskæftigelsen og bruttoværditilvæksten, mens landbrug mv. og industri mv. bidrager i mere beskedent omfang.

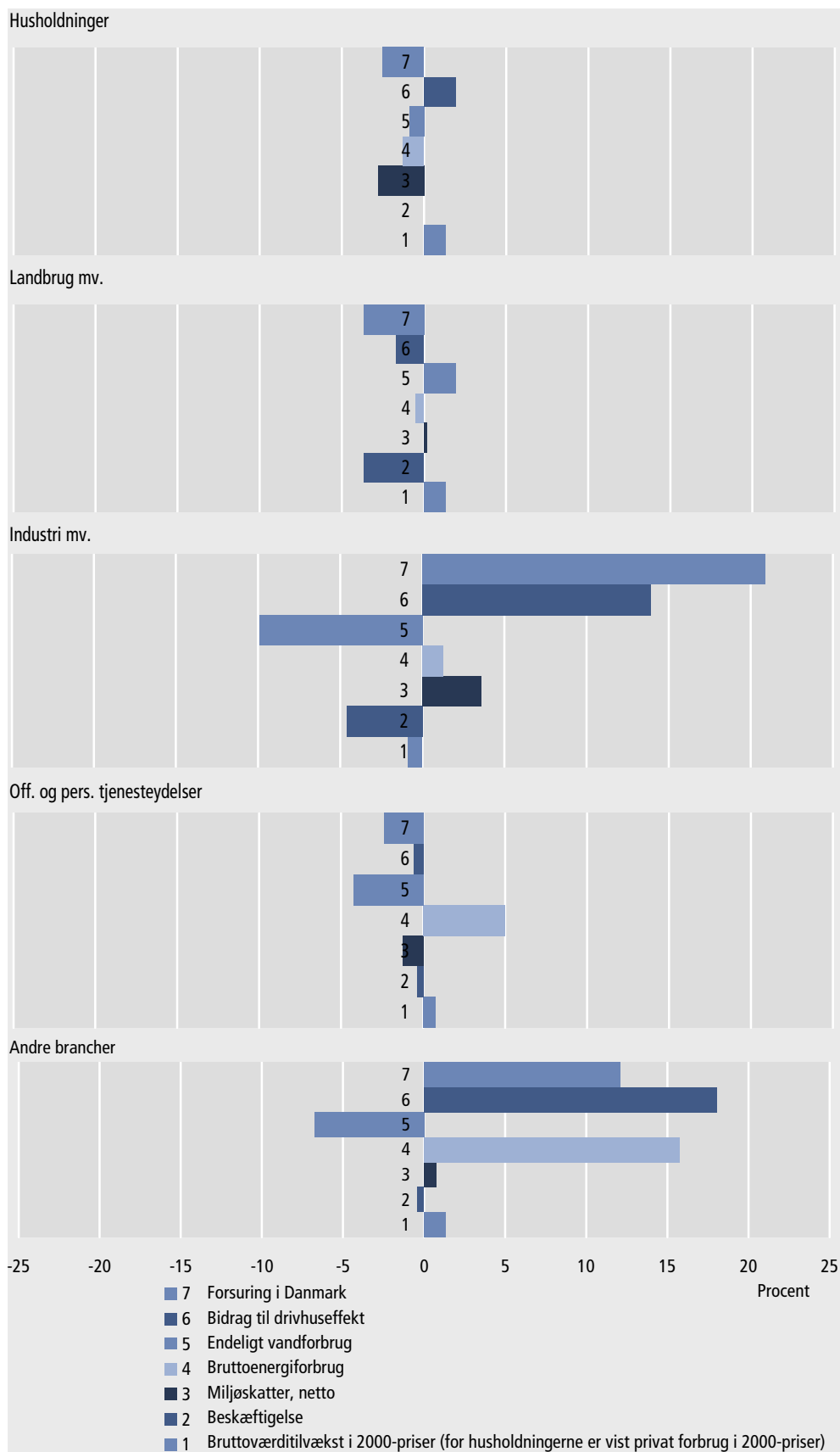
Figur 2 viser udviklingen fra 2002 til 2003 i ovennævnte aspekter.

Figur 1. Erhvervenes og husholdningers andele af samlet beskæftigelse, bruttoværditilvækst, miljøtemaer, miljøskatter samt vand- og energiforbrug for 2003*

Note: Landbrug mv. dækker landbrug, fiskeri og råstofudvinding. Gruppen industri mv. indeholder foruden industri også energi- og vandforsyningsbranchen. Andre brancher dækker bygge- og anlægsvirksomhed, handel- hotel- og restaurationsvirksomhed mv., transportvirksomhed mv., finansieringsvirksomhed mv. og forretningsservice. I figuren er ikke inkluderet de miljøskatter, der betales som følge af andre endelige anvendelser. Disse udgør 13,5 pct.

Figur 2. Udviklingen fra 2002* til 2003* i udvalgte ressource- og miljømæssige samt økonomiske aspekter

Note: Landbrug mv. dækker landbrug, fiskeri og råstofudvinding. Gruppen industri mv. indeholder foruden industri også energi- og vandforsyningsbranchen. Andre brancher dækker bygge- og anlægsvirksomhed, handel- hotel- og restaurationsvirksomhed mv., transportvirksomhed mv., finansieringsvirksomhed mv. og forretningservice.

Udvikling i erhvervenes og husholdningernes profiler

Figur 2 viser, at bidraget til forsuren i Danmark faldt for husholdningerne og alle brancher fra 2002 til 2003, mens landbrug mv. og offentlige og personlige tjenesteydelser var de eneste brancher, der reducerede bidraget til drivhuseffekten.

Det endelige vandforbrug faldt i husholdningerne og i alle brancher på nær landbrug.

Bruttoenergiforbruget fra 2002 til 2003 faldt lidt i husholdningerne og i landbruget, mens det steg i øvrige brancher.

For miljøskatternes vedkommende var der tale om et mindre fald i husholdningernes betaling mens industriens betaling steg lidt, når beløbene betragtes netto, dvs. efter fradrag af evt. miljørelaterede subsidier.

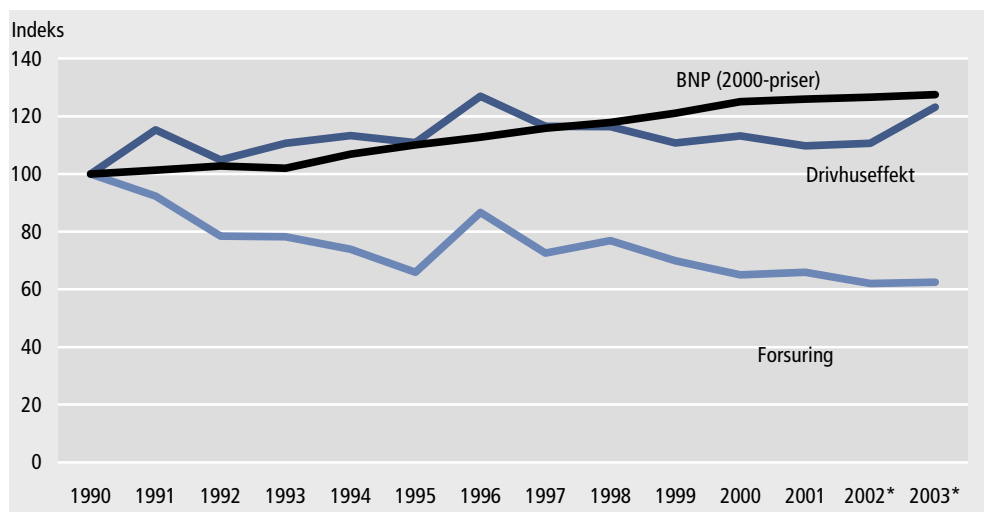
Foreløbige opgørelser

Med hensyn til det billede der gives af udviklingen i ovennævnte aspekter fra 2002 til 2003, skal det bemærkes, at der er tale om foreløbige tal, som kan blive revideret.

Samlet dansk bidrag til drivhuseffekt og forsuren

Der er fra 1990 til 2003 sket en stigning i Danmarks bidrag til drivhuseffekten på 23 pct., hvilket ses af figur 3. Sammenholdes dette med udviklingen i den økonomiske aktivitet, ses endvidere, at væksten i denne har været større. Der er tale om en afkobling af forholdet mellem produktion og forurening. Udviklingen i drivhuseffekten skyldes blandt andet ændringer i energiforbruget fra kul og olie til naturgas. Stigningen i drivhuseffekten fra 2002 til 2003 er forårsaget af en stigning i bidraget fra energiforsyning og danske skibes bunkring i udlandet. Forsuringen i Danmark er i samme periode faldet markant. Faldet i forsuren kan tilskrives, at der foregår en bedre rensning for bl.a. SO_2 . Der kan altså observeres en relativ afkobling af drivhuseffekten i forhold til den økonomiske aktivitet, mens der for forsurens vedkommende er tale om en absolut afkobling for perioden som helhed.

Figur 3. Forsuringen i Danmark, Danmarks bidrag til drivhuseffekten samt vækst i bruttonationalproduktet (BNP), 2000-priser 1990-2003*

Anm. I opgørelsen af bidraget til forsuren indgår danske skibes og flys bunkring i udlandet ikke.

Værdien af olie- og gasreserverne

Det miljøøkonomiske regnskab indeholder også en opgørelse af værdien af olie- og gasreserverne i den danske del af Nordsøen. Denne opgørelse viser, at værdien af den danske olie og gas var 222 mia. kr. ved udgangen af 2003 svarende til knap 16 pct. af BNP. Der har generelt fra slutningen af 90'erne været en betydelig stigning i værdien af olie og gas både som følge af nye fund, men også som følge af en højere pris på olie. Fra 2002 til 2003 var der dog et mindre fald i værdien af olie- og gasreserverne. Til sammenligning udgjorde værdien (i løbende priser) af den danske olie og gas 6 pct. af BNP i 1999.

Revision af nationalregnskabet

Nationalregnskabet for perioden 1990-2000 er blevet revideret. For en nærmere beskrivelse af datarevisionen henvises til den Statistiske Efterretning 2005:8 i serien

Nationalregnskab og betalingsbalance. Danmarks Statistik (26. juli 2005) samt til Danmarks Statistiks hjemmeside www.dst.dk/datarevision.

*Konsekvenser for
miljøregnskabet*

Revisionen af nationalregnskabet har direkte effekt på opgørelserne i miljøregnskabet hvor ressourceforbrug og miljøbelastning sættes i forhold til den økonomiske aktivitet. Disse er således ændret i forhold til tidligere offentliggørelser.

Herudover har revisionen haft mindre effekt på de dele af miljøregnskabet, hvor der anvendes økonomiske oplysninger til branchefordelingen. Dette gælder specielt for opgørelsen af forbruget af ledningsført vand.

Endvidere er input-output tabellerne blevet genberegnet. Dette har direkte indvirkning i forhold til de input-output modelresultater, der tidligere er præsenteret i det miljøøkonomiske regnskab.

Endelig har revisionen af nationalregnskabet haft effekt på værdisætningen af olie- og naturgasreserverne, der beror direkte på nationalregnskabsdata.

2. Oversigt

Det miljøøkonomiske regnskab

Miljøregnskabet for Danmark indeholder følgende hovedgrupper af information:

- Økonomisk aktivitet
- Energiforbrug
- Udslip til luft af de forurenende stoffer:
  - CO₂ - kuldioxid
  - SO₂ - svovldioxid
  - NO_x - kvælstofoxider
  - CO - kulilte
  - NH₃ - ammoniak
  - N₂O - lattergas
  - CH₄ - metan
  - NMVOC - flygtige ikke-metanholdige forbindelser
- Overgangstabel der viser sammenhængen mellem opgørelsen af udslippet til luft af stofferne i det miljøøkonomiske regnskab for Danmark og andre emissionsopgørelser for Danmark.
- Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede udslip af CO₂, SO₂ og NO_x fra 1990.
- De forurenende stoffers bidrag til miljøtemaerne drivhuseffekt og forsurening.
- Vandforbrug
- Miljøskatter og -subsidier
- Statusopgørelser af olie- og naturgasreserverne i såvel mængder som værdier.

Vedrørende den økonomiske del af miljøregnskabet henvises for en detaljeret beskrivelse til publikationen *Danish Input-Output Tables and Analyses – Imports, Employment and Environment 2002*.

Indhold

Energiforbrug behandles i afsnit 3, udslip til luft i afsnit 4, vandforbrug i afsnit 5, miljøskatter og -subsidier i afsnit 6 og værdien af olie- og naturgasreserverne i afsnit 7. Kilder og metoder præsenteres i afsnit 8 og baggrundstabeller i afsnit 9.

3. Energiforbrug

Faktisk energiforbrug

Oversigtstabel 1 viser det faktiske energiforbrug. Forbruget af energi i brancherne *energi- og vandforsyning* samt i mineralolieindustrien, der indgår i branchegruppen *industri*, konverteres for langt størstedelens vedkommende til el, fjernvarme og bygas henholdsvis raffineres til olieprodukter. Husholdningernes og virksomhedernes forbrug af disse konverterede (raffinerede) energivarer indgår også i oversigtstabel 1, som dermed i et vist omfang medregner den samme mængde energi to gange.

I oversigtstabel 1 indgår det energiforbrug, der er forårsaget af danske skibe og flys bunkring (påfyldning) i udlandet såvel som i Danmark. Det vil sige deres samlede forbrug af henholdsvis fuelolie og jetpetroleum. Herudover er vist en post for grænsehandelen (netto) med motorbenzin og dieselolie. Grænsehandelen er defineret som danskeres køb i udlandet fratrukket udlændinges køb i Danmark.

Oversigtstabel 1.

Faktisk energiforbrug og faktisk energiforbrug i forhold til produktionsværdi 2001 og 2003*, 2000-priser

	2001	2003*	2001	2003*
	TJ		TJ/mio. kr.	
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	83 146	80 804	0,78	0,74
2 Industri	507 000	507 946	0,97	0,99
3 Energi- og vandforsyning	355 403	415 099	8,75	11,54
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	16 157	16 140	0,10	0,11
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	41 876	42 408	0,15	0,15
6 Transportvirks., post og telekommunikation	309 735	394 178	1,18	1,44
7 Finansieringsvirks. mv., forretningservice	15 518	15 695	0,04	0,04
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	42 587	40 259	0,10	0,09
Erhverv i alt	1 371 421	1 512 528	0,62	0,67
Husholdninger	256 778	252 466		
I alt	1 628 199	1 764 994		
Grænsehandel, netto	- 1 608	- 6 248		
Total	1 626 591	1 758 745		
- Heraf danske skibes bunkring i udlandet	224 220	311 524		
- Heraf danske flys bunkring i udlandet	8 249	8 596		
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	1 138 952	1 192 408		

Anm. De danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Brutto-energiforbrug

Ved beregningen af bruttoenergiforbruget, jf. oversigtstabel 2, omregnes forbruget af de konverterede energivarer til primær energi samtidig med, at forbruget til konvertering af fx kul og råolie i fornævnte brancher nulstilles. I praksis sker beregningen af bruttoenergiforbruget ved at fordele energiforbruget til produktionen i el- og fjernvarmeværker proportionalt på brugerne af de enkelte konverterede energityper. Produktionen i elværkerne er dog først korigeret for nettoimporten af el, således at også denne er omregnet til primær energi. Herudover fordeles svindet og ledningstabet af de enkelte energityper på brugerne af de respektive energityper.

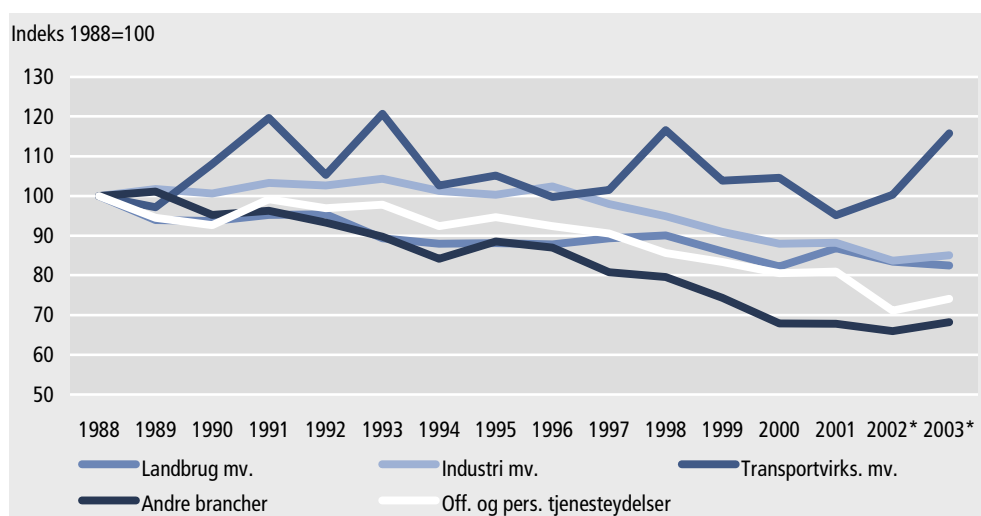
Oversigtstabel 2.

Bruttoenergiforbrug og bruttoenergiforbrug i forhold til produktionsværdi 2001 og 2003*, 2000-priser

	2001	2003*	2001	2003*
	TJ		TJ/mio. kr.	
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	92 871	90 161	0,88	0,83
2 Industri	192 456	179 830	0,37	0,35
3 Energi- og vandforsyning	5 350	4 998	0,13	0,14
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	17 432	17 568	0,11	0,12
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	56 500	59 173	0,20	0,20
6 Transportvirks., post og telekommunikation	316 304	401 264	1,21	1,47
7 Finansieringsvirks. mv., forretningservice	20 182	20 687	0,05	0,05
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	57 251	53 953	0,13	0,12
Erhverv i alt	758 346	827 635	0,34	0,37
Husholdninger	296 612	292 950		
I alt	1 054 958	1 120 585		
Grænsehandel, netto	- 1 608	- 6 248		
Total	1 053 350	1 114 337		
- Heraf danske skibes bunkring i udlandet	224 220	311 524		
- Heraf danske flys bunkring i udlandet	8 249	8 596		
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	525 878	507 514		

Anm. De danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

I oversigtstabel 2 er bruttoenergiforbruget endvidere sat i relation til produktionsværdien for at afspejle branchernes energiintensiteter. Udviklingen i disse er vist i figur 4, hvor brancherne er slået sammen til i alt fem. Alle branchegrupper på nær transportvirksomhed mv. har i perioden 1988-2003 udvist en tendens til faldende energiintensitet. Det indikerer, at energiudnyttelsen er blevet mere effektiv. Stigningen i energiintensiteten inden for transportvirksomhed mv. skal tilskrives væksten i skibsfartens energiforbrug. Dette udgør en betydelig andel af det samlede energiforbrug i transportvirksomhed mv..

Figur 4. **Produktionens bruttoenergiintensitet 1988-2003*, TJ/mio. kr., 2000-priser**

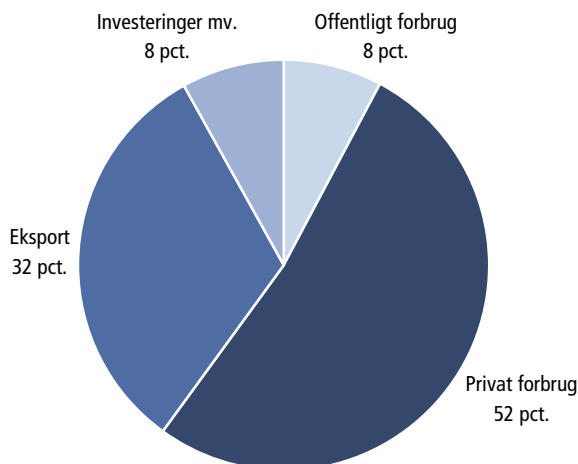
Anm. *Andre brancher* inkluderer handel, hotel- og restaurationsvirksomhed, samt finansieringsvirksomhed mv., forretningservice. De danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i transportvirks. mv.

Årsager til branchernes bruttoenergiforbrug

Branchernes forbrug af energi hænger sammen med den efterspørgsel, der er efter deres produkter *enten* fra andre brancher *eller* fra endelig anvendelse i form af privat forbrug, offentligt forbrug, eksport eller investeringer mv. Når brancherne leverer

varer til hinanden, skyldes det imidlertid også en efterspørgsel i form af endelig anvendelse, hvorved al energiforbrug i sidste ende kan henføres til en af de endelige anvendelser. Bruttoenergiforbrugets procentvise fordeling på forårsagende endelige anvendelser for 2001 er vist i figur 5. Til den del af branchernes bruttoenergiforbrug, der tilskrives det private forbrug, er lagt husholdningernes direkte andel af bruttoenergiforbruget.

Figur 5. Bruttoenergiforbrug fordelt efter forårsagende endelig anvendelse 2001 (TJ)

Anm. Fordelingen af branchernes bruttoenergiforbrug på forårsagende endelige anvendelser er foretaget ved hjælp af modelberegninger på baggrund af input-output tabellen for 2001. Det teoretiske grundlag for analysen er beskrevet i publikationen *Danish Input-Output Tables and Analyses – Imports, Employment and Environment 2002* (Danmarks Statistik, 2004). Privat forbrug omfatter endvidere husholdningernes direkte bruttoenergiforbrug. Bruttoenergiforbruget fra de danske skibes og flys bunkring i udlandet er ikke indeholdt i denne figur.

4. Udslip til luft

4.1 Kilder og årsager

Hovedårsager Virksomhedernes og husholdningernes energiforbrug, som vist i afsnit 3, er hovedårsagen til udslippene af CO₂, SO₂, NO_x og CO. Forbrug af energi har desuden indflydelse på udslippene af de øvrige stoffer, der indgår i det miljøøkonomiske regnskab for Danmark.

Endvidere forekommer der udslip, der ikke relaterer sig til energianvendelse men til bl.a. gødningsanvendelse. For drivhusgasserne N₂O og CH₄ samt NH₃ og NMVOC er disse ikke-energi-relaterede udslip betydelige.

I fordelingen af de energi- og ikke-energi-relaterede udslip, der er vist i oversigtstabel 3, indgår endvidere udslip under kategorien *andet*, der ikke entydigt kan henføres til husholdninger eller brancher. Der er bl.a. tale om udslip fra anvendelsen af opløsningsmidler. For CO₂'s vedkommende indgår arealrelaterede emissioner også under kategorien *andet*. I tabellen er endvidere vist den binding af CO₂, der finder sted ved vedmasse-tilvækst, netto.

Ved beregning af de energi-relaterede udslip er det branchernes og husholdningernes *faktiske energiforbrug* (se oversigtstabel 1), der er anvendt. Anvendelsen af de (fra fx kul og naturgas) konverterede energivarer el og fjernvarme er i sig selv ikke forurenende, eftersom det er konverteringsprocessen i energiforsyningsbranchen, der forårsager udslippene af bl.a. CO₂ og SO₂. Omvendt giver raffineringssprocesserne i mineralolieindustrien kun relativt små udslip, idet det er anvendelsen af færdigprodukterne (fx motorbenzin) i husholdningerne og brancherne, der giver luftforureningen.

Oversigtstabel 3. Samlet udslip til luft 2003*

	CO ₂	SO ₂	NO _x	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NMVOC
	1.000 tons							
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	5 542	3	45	33	95	20	179	9
2 Fremstillingsvirksomhed	8 086	7	22	23	0	3	5	17
3 Energi- og vandforsyning	34 373	17	57	44	0	1	16	4
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	1 268	0	10	11	0	0	0	4
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	1 247	0	6	13	0	0	0	2
6 Transportvirks., post og telekommunikation	29 772	530	702	68	0	2	1	22
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	459	0	2	6	0	0	0	1
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	968	0	4	6	0	0	67	1
Erhverv i alt	81 716	557	847	205	95	26	269	60
Husholdninger	13 265	2	38	447	2	1	7	49
Andet	2 550	0	0	0	0	0	4	68
I alt	97 531	559	884	652	98	28	280	177
Grænsehandel, netto	- 464	0	- 1	4	0	0	0	0
Total	97 067	559	883	656	98	28	280	177
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	24 299	524	663	56	0	2	1	18
Heraf danske flys bunkring i udlandet	619	0	3	0	0	0	0	0
Heraf emissioner fra biomasse	9 108							
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	56 798	34	181	148	95	25	268	42
Memo: CO ₂ – binding ved vedmasse-tilvækst, netto	- 3 533							

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Oversigtstabel 4. Erhvervenes udslip af CO₂, SO₂, 2003* samt CO₂- og SO₂ udslip i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	CO ₂	SO ₂	CO ₂	SO ₂
	1.000 tons	tons	tons/mio. kr	kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	5 542	2 970	51	27
2 Fremstillingsvirksomhed	8 086	6 641	16	13
3 Energi- og vandforsyning	34 373	16 959	956	472
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	1 268	84	8	1
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	1 247	92	4	0
6 Transportvirks., post og telekommunikation	29 772	530 319	109	1 943
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	459	72	1	0
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	968	255	2	1
Erhverv i alt	81 716	557 392	36	247

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Årsager til luftforurening

Det er ved hjælp af modelberegninger baseret på input-output tabeller muligt at fordele udslippene af de forurenende stoffer på de forårsagende endelige anvendelser. Dette sker på det samme teoretiske grundlag som for energien, jf. afsnit 3. Af oversigtstabel 5 ses, at det private forbrug sammen med eksporten er de endelige anvendelsesformål, der har størst betydning, når branchernes udslip af CO₂ ekskl. bunkring i udlandet skal forklares. Det ses også, at en relativt stor andel af energiforsyningsbranchernes udslip tilskrives det private forbrug og en relativt mindre del eksporten, mens det omvendte er tilfældet for industri.

Oversigtstabel 5 viser, at erhvervenes (ekskl. bunkring) CO₂-udslip knyttet til danske husholdningers private forbrug i 2001 var på 21,0 mio. tons. Til disse *indirekte udslip* skal lægges de *direkte udslip* foranlediget af danske husholdningers forbrug af energi i form af drivmidler (fx motorbenzin) og brændsler (fx naturgas), for at nå til de samlede CO₂-udslip knyttet til det danske private forbrug.

Oversigtstabel 5. Erhvervenes CO₂-udslip, ekskl. bunkring i udlandet, fordelt på forårsagende endelig anvendelse 2001

	Privat forbrug	Off. forbrug	Investe- ringer mv.	Eksport	I alt
	1.000 tons				
Erhverv i alt, ekskl. bunkring i udlandet	21 024	4 503	5 245	20 671	51 443
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	946	185	335	4 046	5 512
2 Industri	1 446	340	1 930	4 965	8 682
3 Energi- og vandforsyning	16 564	2 697	1 533	7 463	28 257
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	171	84	813	55	1 123
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	555	49	180	434	1 217
6 Transportvirks., post og telekommunikation	988	393	345	3 542	5 267
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	138	66	87	120	411
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	216	691	23	46	975

Anm. Fordelingen er foretaget ved hjælp af modelberegninger på baggrund af input-output tabellen for 2001.

Disse *direkte udslip* fra danske husholdninger var i alt 11,1 mio. tons, hvormed det CO₂-udslip, der er forårsaget af danske husholdninger i oversigtstabel 6, opgøres til 32,2 mio. tons. De direkte udslip fra danske husholdninger på 11,1 mio. tons findes, som forskellen mellem direkte udslip fra husholdninger på 12,8 mio. tons opgjort i tabel 4 og direkte udslip forårsaget af *udenlandske turister* på 1,6 mio. tons.

De enkelte forbrugsgrupper i oversigtstabel 6 inkluderer udslip forårsaget af *udenlandske turister* svarende til 2,3 mio. tons, som der samlet justeres for via *turistindtægtsposten*. Heraf er de 1,6 mio. tons, som nævnt, direkte udslip. De resterende 0,7

mio. tons er indirekte udslip, som i oversigtstabel 5 vedr. fordelingen af branchernes udslip på forårsagende endelig anvendelse indgår som eksport.

Oversigtstabel 6. **Dansk udslip af CO₂ og SO₂ foranlediget af privat forbrug 2001**

	CO ₂ -emissioner		SO ₂ -emissioner	
	1.000 tons	tons/mio. kr.	tons	kg/mio. kr.
Privat forbrug i alt	32 170	52	10 675	17
10 Fødevarer	1 905	29	1 100	17
20 Drikkevarer og tobak	514	14	233	6
30 Beklædning og fodtøj	278	9	90	3
40 Boligbenyttelse	1 187	9	676	5
45 Elektricitet og brændsel	19 653	509	6 805	176
50 Boligudstyr, husholdningstjenester mv.	469	13	143	4
60 Medicin, lægeudgifter o.l.	162	10	55	3
71 Anskaffelse af køretøjer	134	5	35	1
79 Anden transport og kommunikation	7 410	125	715	12
91 Fritidsudstyr, underholdning og rejser	1 154	18	534	8
97 Andre varer og tjenester	1 476	13	620	6
99 Turistindtægter	-2 269	68	- 367	11
Foreninger, organisationer mv.	97	10	35	4

Anm. Opgørelsen er foretaget ved modelberegninger på baggrund af input-output-tabellen for 2001. Ved opgørelsen af udslip i forhold til værdien af forbruget, er værdien opgjort i 2000-priser.

Oversigtstabel 6 angiver fordelingen på forbrugsgrupper samt hvor store udslip de enkelte forbrugsgrupper giver anledning til i forhold til værdien af forbruget. Det ses, at *elektricitet og brændsel* samt *anden transport og kommunikation* er de mest CO₂-intensive. I tabellen er også vist den tilsvarende opgørelse for SO₂, og der er for hvert af de øvrige seks forurenende stoffer, der indgår i det miljøøkonomiske regnskab for Danmark, lavet tilsvarende opgørelser, jf. Danmarks Statistiks statistikbank. I tabel 12-14 er opgørelserne for CO₂, SO₂ og NO_x vist med større detaljeringsgrad inklusiv de resterende endelige anvendelser.

Oversigtstabel 5 og 6 vedrører udslip i Danmark. Der er i forbindelse med opstillingen af miljøregnskabet for Danmark under visse forudsætninger foretaget beregninger af forureningseffekten af den danske vareimport. Derved tages højde for de udslip der sker i udlandet som følge af dansk efterspørgsel. Dette ekstrabidrag er indeholdt i opgørelserne over *globale udslip*, som ikke er medtaget i denne artikel, men er vist i Danmarks Statistiks publikation *Danish Input-Output Tables and Analyses – Imports, Employment and Environment 2002*.

Grænseoverskridende luftforurening

For flere af forureningstyperne er det kun en del af udslippene, der resulterer i nedfald i Danmark, eftersom en stor del via luften transporteres ("eksporteres") til andre lande eller havområder. Omvendt "importeres" Danmark også luftforurening fra andre lande. Som det ses af oversigtstabel 7 er Danmarks nettoimport af NO_x og NH₃ negativ, hvilket er ensbetydende med, at Danmark eksporterer mere luftforurening, end der importeres. Disse opgørelser er forbundet med betydelige usikkerheder.

Oversigtstabel 7. **Import til og eksport fra Danmark af luftforurenende stoffer 2003***

	SO ₂	NO _x	NH ₃
	1.000 tons		
Nettoimport	26,3	-91,4	-49,6
Import	51,8	84,7	21,7
Eksport	25,5	176,1	71,3

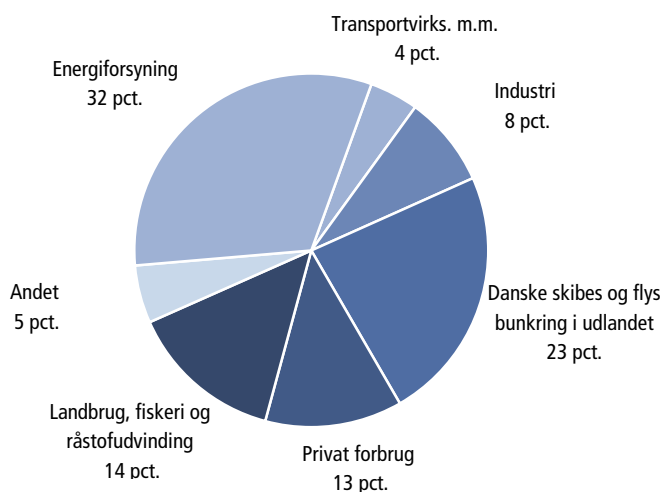
Kilde: Egen beregning på baggrund af Norges Meteorologiske Institut (EMEP: Co-operative programme for monitoring and evaluation of the long range transmission of air pollutants in Europe) m.fl..

Drivhuseffekt og forsurening

I figur 3 blev udviklingen fra 1990 til 2003 i Danmarks bidrag til drivhuseffekten og forsureningen vist. I afsnit 8 om kilder og metoder er det nærmere beskrevet, hvordan sammenvejningen af de forurenende stoffer er sket.

Figur 6 viser, hvordan det samlede bidrag til drivhuseffekten fordeler sig på kilder for 2003. Energiforsyning er som følge af konvertering til el og fjernvarme den største enkeltkilde. Det relativt store bidrag fra landbrug, fiskeri og råstofdudvinding skyldes især de udslip af CH_4 og NH_3 , der knytter sig til landbrugets anvendelse af husdyrgødning. I opgørelsen er inkluderet effekten fra brug af fuelolie og jetpetroleum, som danske skibe henholdsvis fly har bunkret i udlandet.

Figur 6. Danmarks bidrag til drivhuseffekten fordelt på kilder 2003*

Anm. *Transportvirksomhed m.m.* inkluderer post og telekommunikation. *Andet* inkluderer bygge- og anlægsvirksomhed, handel, hotel og restaurationsvirksomhed, finansieringsvirksomhed mv. og forretningsservice, offentlige og personlige tjenesteydelser samt bidrag til drivhuseffekten fra ikke-energi-relaterede emissioner, der ikke kan branchepalceres.

4.2 Sammenhæng mellem danske emissionsopgørelser

Flere typer af emissionsopgørelser

Der findes flere emissionsopgørelser for Danmark. Forskellene mellem disse er i dette afsnit beskrevet for CO_2 ved hjælp af en såkaldt overgangstabel, jf. oversigtstabel 8. I tabel 18 er vist en overgangstabel for alle stofferne indeholdt i det miljøøkonomiske regnskab for Danmark.

Overgangstabellen forklarer forskellen mellem de nærværende emissionsopgørelser i miljøregnskabet for Danmark og Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) emissionsopgørelser, der indberettes til UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change), UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) og EU. Indberetningen til UNFCCC danner udgangspunkt for Danmarks CO_2 -reduktionsmålsætninger under Kyoto-protokollen.

NAMEA

Det danske miljøregnskab er opbygget som et satellitregnskab til det danske nationalregnskab. Miljøregnskabet er af den såkaldte NAMEA-type (National Accounting Matrix including Environmental Accounts) og er følgelig baseret på nationalregnskabs definitioner og klassifikationer.

I det nedenstående refererer opgørelsen af *NAMEA-typen* til emissionsopgørelsen i det danske miljøregnskab. DMU's emissionsopgørelse refererer til førnævnte emissionsopgørelser, der indberettes til UNFCCC, UNECE og EU.

Forskelle i afgrænsninger

Emissionsopgørelsen af *NAMEA-typen* følger, som allerede nævnt, det danske nationalregnskabs afgrænsninger. Det vil sige, at emissioner forårsaget af danske residerter i Danmark og i udlandet medregnes, mens der i DMU's emissionsopgørelser med-

regnes emissioner forårsaget af både residenter og ikke-residenter inden for det danske territorium.

Særlige forhold for CO₂ For opgørelsen af CO₂-emissionen gælder det, at naturens binding af CO₂ ikke er fratrasket i opgørelsen af NAMEA-typen, mens den er fratrasket i DMU's emissionsopgørelse. Endvidere er CO₂-emissioner fra biomasse ikke medregnet i DMU's emissionsopgørelse, mens dette er tilfældet i opgørelsen af NAMEA-typen.

Overgangstabellens opbygning Ved at tage udgangspunkt i totalen for emissionsopgørelsen af NAMEA-typen og fratrække de definatoriske forskelle (punkt 1) der er specifikke for CO₂ samt de øvrige definatoriske forskelle, der er forårsaget af forskellig afgrænsninger (punkt 2) fås et udtryk for NAMEA-totalen korrigeret for forskellene svarende til totalen for DMU's emissionsopgørelse. Punkt 2 er fremkommet ved at tage udgangspunkt i de aktiviteter, hvor forskellen i afgrænsning medfører en difference. I tabellen er vist nettoforskellen mellem det der medregnes i opgørelsen af NAMEA-typen og i DMU's opgørelse.

Oversigtstabel 8. **Overgangstabel for CO₂ 2003***

	CO ₂
	1.000 tons
Total for luftemissioner af NAMEA-typen	97 067
1. Definitoriske forskelle knyttet til CO₂ (=1.1+1.2)	12 641
1.1 CO ₂ reduktion forårsaget af vedmassestivækst, netto. Fratrækkes i DMU-totalen	3 533
1.2 CO ₂ emissioner forårsaget af afbrænding af biomasse. Medregnes ikke i DMU-totalen	9 108
2. Andre definatoriske forskelle (=2.1 + ... +2.5)	26 302
2.1 Luftemissioner forårsaget af danske skibes bunkring i udlandet	24 299
2.2 Luftemissioner forårsaget af danske flys bunkring i udlandet	619
2.3 Anden søtransport	510
2.4 Anden lufttransport	1 338
2.5 Grænsehandel	- 464
Total for DMU's emissionsopgørelse (= NAMEA-totalen÷1÷2)	58 124

Anm: Kilden til totalen for DMU's emissionsopgørelse er DMU's indberetning til UNFCCC den 15. april 2005.

Forskelle forårsaget af forskellige afgrænsninger Hovedparten af forskellen i emissionerne er forårsaget af, at der i emissionsopgørelsen af NAMEA-typen er taget hensyn til emissionerne fra den internationale transport, det vil sige transport mellem en dansk (luft)havn og en udenlandsk og den transport danske residenter foretager mellem udenlandske (luft)havne.

4.3 Analyse af erhvervenes energirelaterede emissioner

I dette afsnit analyseres drivkræfterne bag udviklingen i udslippet af stofferne CO₂, SO₂, NO_x. Der ses alene på de energirelaterede emissioner ekskl. emissioner fra danske skibes og flys bunkring i udlandet.

Kun energirelaterede emissioner analyseres Totalen for de energirelaterede emissioner, der analyseres her, fremkommer ved at tage udgangspunkt i totalen for emissionerne forårsaget af erhvervene, jf. oversigtstabel 3. For CO₂'s vedkommende er denne opgjort til 81,7 mio. tons. I denne

total er medregnet emissioner forårsaget af danske skibes og flys bunkring i udlandet samt ikke-energirelaterede emissioner. De ikke-energirelaterede emissioner forårsaget af erhvervene udgør 2,0 mio. tons. Fratrækkes disse samt emissioner forårsaget af danske skibes og flys bunkring i udlandet, henholdsvis 24,3 mio. tons og 0,6 mio. tons fås totalen på 54,8 mio. tons CO₂ for de af erhvervenes emissioner, der analyseres her.

Komplekse sammenhænge Som nævnt i afsnit 4.1 er størstedelen af de menneskeskabte emissioner af CO₂, SO₂ og NO_x relateret til forbrænding af fossil energi. Efterspørgslen efter energi afhænger af økonomiens størrelse og struktur og er endvidere afhængig af spillet mellem de forskellige brancher på baggrund af priser, lovgivning osv. Det vil sige forhold, der har betydning for hvilke produkter og hvor meget af disse, virksomhederne beslutter at producere. Sammen med de mange tekniske muligheder for at producere og distribuere energi er det altså alt i alt en kompleks kæde af drivkræfter, der står bag udviklingen i emissionerne til luft.

Dekomponeringsanalyse For at få en forståelse af de historiske ændringer i emissionerne til luft og de underliggende drivkræfter, kan det være nyttigt at isolere betydningen af de enkelte drivkræfter. Til dette formål anvendes en såkaldt dekomponeringsanalyse.

En dekomponeringsanalyse er en statistisk-komparativ analyse af udviklingen fra et basisår (her 1990) til det aktuelle år. Resultaterne fremkommer ved at se på ændringen i en faktor af gangen og holde alt andet fast. Det vil sige, at man beregner hvor stor en ændring, der ville have været tale om, hvis det kun var den pågældende faktor, der havde ændret sig. Hvad angår kurverne i nedenstående figurer betyder det, at der er foretaget en analyse af udviklingen i emissionerne fra 1990 til 1991 og fra 1990 til 1992 osv. Sammenlagt dannes derved et billede af udviklingen for hele perioden fra 1990 til 2003.

Den overordnede metode er altså, at ændringerne i emissionen henføres til ændringerne i de øvrige variable, der indgår i analysen. Det vil sige, hvor meget af emissionsændringen, der kan henføres til, at efterspørgslen i økonomien er steget, at strukturen i økonomien er ændret, at energiintensiteten er ændret, at energisammensætningen er ændret eller at emissionen pr. enhed energi af en bestemt type er ændret. Det, der således belyses, er de årlige skift i de bagvedliggende faktorer, der har betydning for emissionerne. Summen af ændringerne i de bagvedliggende faktorer giver totalen for det årlige skift sammenlignet med 1990.

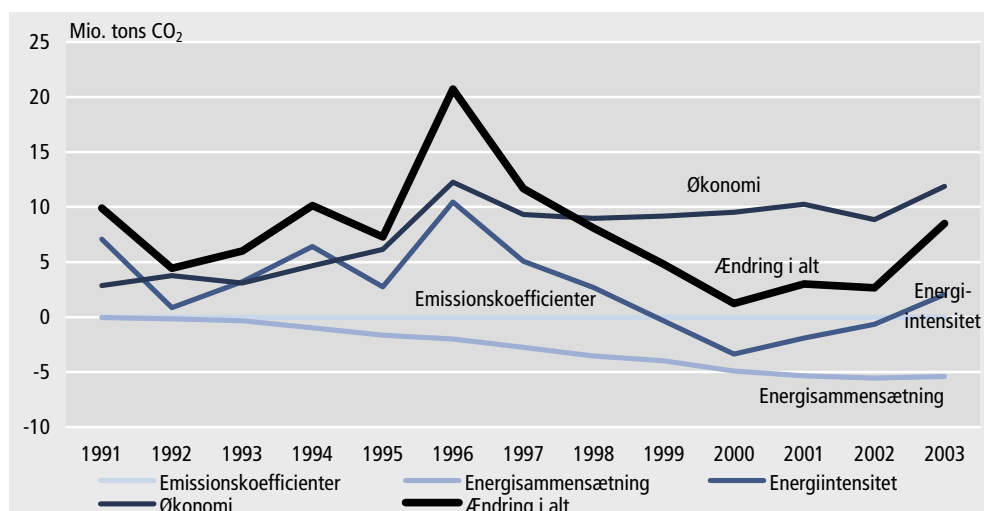
Grundlag for analysen Udgangspunktet for analysen er foruden tidsserierne for udslip til luft, som vist i afsnit 4.1, de danske input-output tabeller.¹ For en nærmere beskrivelse af den til dekomponeringen anvendte metode henvises til Jensen og Olsen, 2003.²

Udviklingen i økonomien alene ville have øget CO₂-emissionerne Den fede linie i figur 7 viser den totale ændring i erhvervenes CO₂-emissioner i Danmark i forhold til 1990. De øvrige linier viser, hvor meget de bagvedliggende faktorer hver især har bidraget til den samlede emissionsudvikling. Den faktor, der bidrager mest til forøgelsen af CO₂-emissionerne, er økonomien. Denne faktor påvirkes dels af sammensætningen af leverancerne erhvervene imellem, dels af sammensætningen af den endelige efterspørgsel (privat forbrug, offentligt forbrug, investeringer mv., eksport) og dels af niveauet for den endelige efterspørgsel.

Af tabel 19 fremgår udviklingen i de delkomponenter, der tilsammen udgør udviklingen i økonomien. Disse komponenter er for overskuelighedens skyld slået sammen i figuren. Sammenlignet med 1990 er den isolerede effekt af den samlede udvikling i økonomien en stigning på 11,9 mio. tons CO₂ i 2003.

¹ For en nærmere beskrivelse se *Danish Input-Output Tables and Analyses 2002. Imports, Employment and Environment*. Danmarks Statistik, 2004.

² *Analysis of Changes in Air Emissions in Denmark 1980 – 2001. Time series • Bridge Tables • Decomposition Analysis*. Jensen, Peter Rørmose. Olsen, Thomas. Danmarks Statistik, 2003.

Figur 7. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede CO₂-udslip¹ fra 1990

¹ Ekskl. danske skibes og flys bunkring i udlandet

Heraf udgør den isolerede effekt fra niveauet for den endelige efterspørgsel alene en stigning på 18,8 mio. tons CO₂ i 2003 sammenlignet med 1990, mens bidraget fra sammensætningen af leverancerne erhvervene imellem var et fald i CO₂-emissionen på 3,5 mio. tons. Dette indikerer, at de tjenesteydende erhverv spiller en større og større rolle som underleverandører.

Sammensætningen af den endelige efterspørgsel bidrager ligeledes negativt med 3,5 mio. tons. Dette dækker over, at sammensætningen af den endelige efterspørgsel har ændret sig i retning af, at der i højere grad bliver efterspurgt mindre CO₂-intensive produkter, herunder tjenester.

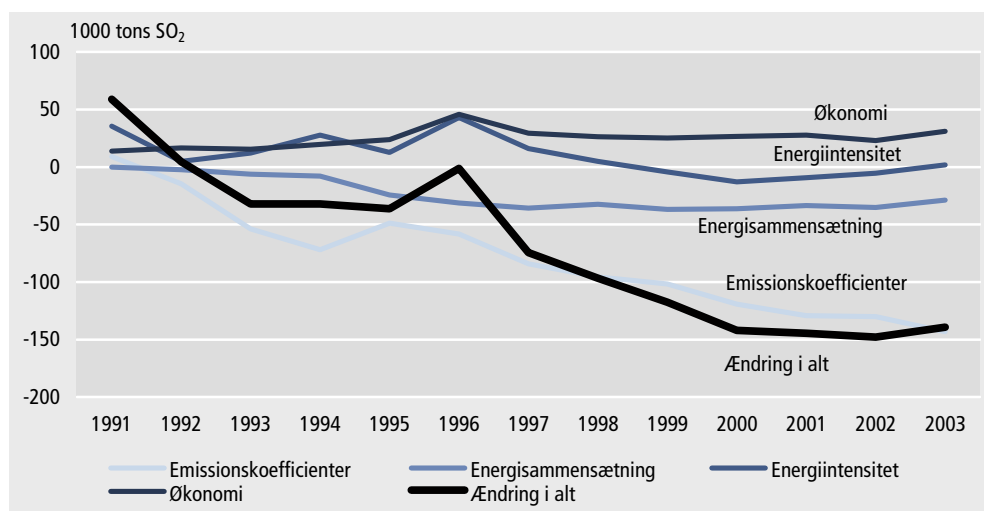
Ændringer i emissionskoefficienterne knyttet til den faktiske kombination af energiforbrug har ikke haft nogen effekt på niveauet for CO₂-emissionen.

Sammenhæng mellem elekseport og energiintensitet

Der er en stærk sammenhæng mellem eksporten af el og energiintensiteten. I år hvor bidraget fra eksporten af el til niveauet for den endelige efterspørgsel er meget stort, så stiger energiintensiteten også. Dette skyldes, at produktionen på konventionelle el- og kraftvarmeværker, der er baseret på mere CO₂-holdige brændsler, spiller en større rolle i år med spidsbelastninger på grund af stor efterspørgslen efter el. Sammenlignet med 1990 er den overordnede energiintensitet (opgjort som faktisk energiforbrug) i de danske erhverv steget. Det er ensbetydende med, at en enhed produktionsværdi, kræver mere input af energi. I år 2003 kan en stigning på 2,1 mio. tons sammenlignet med 1990 henføres til denne effekt. Toppen i 1996 skyldes en ekstraordinær stor eksport af el.

Ændringen i sammensætningen af energiforbruget fra 1990 til 2003 har haft en gunstig effekt på emissionerne. Sammensætningen af energiinput har ændret sig, sådan at mindre CO₂-holdige energiprodukter løbende har udgjort en større og større andel af det samlede energiinput. Dette er resultatet af en stadig større anvendelse af naturgas og vindkraft frem for fuelolie og kul. Resultatet af denne effekt er et fald i 2003 på 5,4 mio. tons sammenlignet med 1990.

Figur 8. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede SO₂-udslip¹ fra 1990

¹ Ekskl. danske skibes og flys bunkring i udlandet

Dekomponering af SO₂-emissioner

Betragtes dekomponeringen af udviklingen i SO₂-emissionen i figur 8 ses det, at udviklingen i økonomien i dette tilfælde ikke får emissionerne til at stige så meget, som tilfældet var med CO₂. Den isolerede effekt fra udviklingen i økonomien er en stigning på ca. 31.000 tons SO₂. Denne udvikling dækker over et negativt bidrag på henholdsvis 8.500 og 2.800 tons fra sammensætningen af de input, der anvendes i økonomien og sammensætningen af den endelige efterspørgsel, mens niveauet for den endelige efterspørgsel alt andet lige ville have ført til øgede SO₂-emissioner på ca. 42.000 tons. Jf. tabel 20. Alle andre faktorer trækker utvetydigt i retning af lavere emissioner. Således er SO₂-emissionen ca. 139.000 tons lavere i 2003 end den var i 1990.

Ændringer i emissionskoefficienter den primære årsag til faldet i SO₂-emissionerne

Ændringerne i faktorerne, emissionskoefficienter og i energimix er især med til at forklare faldet i SO₂-emissionen. Mens sammensætningen af energiprodukter dækker over graden af substitution af olie og kul med naturgas og vindkraft, så dækker emissionskoefficienten over ændringen af svovlindholdet i de enkelte energiprodukter.

Flere muligheder for analyser

I indeværende afsnit er dekomponeringsanalysen alene vist for erhvervene i alt. Tilsvarende figurer kan også vises for de enkelte branchegrupper og husholdningerne samt for de endelige efterspørgselskategorier (privat forbrug, offentligt forbrug, investeringer mv., eksport).

Endvidere kan analysen udvides til også at tage højde for, at der til den danske produktion også medgår importerede varer. Analysen udvides i så fald til også at tage højde for emissionerne forårsaget af produktionen af disse, svarende til de direkte og indirekte globale emissioner forårsaget af dansk økonomisk aktivitet. Jf. endvidere *Danish Input-Output Tables and Analyses 2002*, Danmarks Statistik 2004.

5. Vandindvinding og vandforbrug

Grundvand er en central ressource

Grundvand er en af de ressourcer, der gennem en længere årrække har været sat fokus på. I Danmark er andelen af vandindvindingen, der stammer fra grundvandsdepoter, sammenlignet med de fleste andre lande i verden, meget høj. Omvendt er indvindingen af overfladevand fra søer og lignende meget beskedent.

Indvindingen af grundvand udgør således 97 pct. i Danmark. Indvindingen af grundvand er 65 pct. i Tyskland og 59 pct. i Finland, mens 9 pct. af vandindvindingen i Norge er grundvand (Kilde: Vandstatistik - Drikkevand og spildevand 2003. Dansk Vand- og Spildevandsforening, 2004).

Hvem indvinder grundvand?

Den største del af indvindingen af grundvand foretages af de almene vandforsyninger. Vandet transporteres via ledningssystemer til slutbrugere, der både kan være husholdninger og virksomheder. Ud over denne indvinding tegner navnlig landbruget sig for en betydelig indvinding. Desuden har enkelte husholdninger samt virksomheder lov til at indvinde grundvand fra egen boring.

Af oversigtstabel 9 fremgår indvindingen af grundvand i 2001 og 2003. Det ses, at landbrugets indvinding er af stor betydning. Meget af det vand landbruget selv indvinder, bruges til vanding, så afhængig af nedbørsmængden og tid på året, hvor denne falder, vil landbrugets indvinding variere betydeligt fra år til år.

Grund- og overfladevand

Ud over indvinding af grundvand indvindes, i beskedent omfang, overfladevand. Af den samlede indvinding af grund- og overfladevand på 651,2 mio. m³ i 2003 udgjorde overfladevand 18,6 mio. m³.

Havvand

Ud over grund- og overfladevand anvendes der meget store mængder havvand. Det er primært i forbindelse med elproduktion, hvor havvand hovedsagelig bruges til nedkøling, at denne anvendelse finder sted. I 2003 blev der anvendt 4.623 mio. m³ havvand til dette formål. Indvindingen af havvand fremgår ikke af tabellerne i denne publikation, men nævnes for fuldstændighedens skyld.

Oversigtstabel 9.

Indvinding af grundvand og overfladevand 2001-2003*

	Grundvand		Overfladevand		I alt grundvand og overfladevand	
	2001	2003*	2001	2003*	2001	2003*
	mio. m ³					
I alt	689,8	632,5	19,1	18,6	708,9	651,2
Husholdninger	12,4	10,4	0,0	0,0	12,4	10,4
Erhverv i alt	677,4	622,2	19,1	18,6	696,5	640,8
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	196,2	166,6	4,4	2,7	200,6	169,2
2 Industri	50,6	32,8	9,3	9,5	59,9	42,4
3 Energi- og vandforsyning	423,8	420,8	5,3	6,4	429,1	427,2
heraf vandforsyning	421,4	417,5	4,5	4,8	426,0	422,3
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks.mv.	0,3	0,2	0,0	0,0	0,3	0,2
6 Transportvirks., mv.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7 Finansieringsvirks. mv., forretningserv.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	5,4	1,8	0,1	0,1	5,4	1,8

De almene vandforsyninger

Af indvindingen på 420,8 mio. m³ grundvand i forbindelse med energi- og vandforsyning i 2003 stod de almene vandforsyninger for 417,5 mio. m³. Ud over denne indvinding blev der indvundet en mindre mængde overfladevand, således at de almene vandforsyninger i alt indvandt 422,3 mio. m³, jf. oversigtstabel 9.

Forskellen mellem, hvad slutbrugerne modtog af ledningsført vand og indvindingen på 422,3 mio. m³, er vist i oversigtstabel 10. Der er et tab bl.a. i ledningsnettet. Her-

udover forbruges vand til filterskyl på de almene vandforsyninger, og endelig foretages afværgeboringer for at beskytte grundvandsdepoter mod forurening. I alt modtog slutbrugerne 374,8 mio. m³ i 2003. Dette er en reduktion på 1,3 procent i forhold til 2002.

Oversigtstabel 10.

Sammenhæng mellem indvinding og leverance fra vandforsyning 2001-2003*

	2001	2002*	2003*
	mio. m ³		
Vandforsyningens indvinding i alt (1)	426,0	427,6	422,3
heraf indvinding af grundvand	421,4	423,1	417,5
indvinding af overfladevand	4,5	4,5	4,8
Tab mv. (2)	26,3	25,0	28,2
Forbrug til filterskyl (3)	8,0	8,2	7,5
Afværgeboringer (4)	9,7	14,7	11,9
I alt ledningsført (5)=(1)-(2)-(3)-(4)	382,0	379,7	374,8

Ledningsført vand

Husholdningerne forbrugte 237,7 mio. m³ i 2003 svarende til 63 pct. af det ledningsførte vand, jf. oversigtstabel 11. Opdelingen på brancher viser, at *industri, landbrug, fiskeri og råstofudvinding* samt *offentlige og personlige tjenesteydelser* tegner sig for det største forbrug af ledningsført vand.

Oversigtstabel 11.

Forbrug af ledningsført vand fordelt på erhverv og husholdninger 2001-2003*

	2001	2002*	2003*
	mio. m ³		
I alt	382,0	379,7	374,8
Husholdninger	246,8	239,5	237,7
Erhverv i alt	135,2	140,2	137,1
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	36,8	39,4	39,4
2 Industri	39,9	41,2	40,6
3 Energi- og vandforsyning	3,9	4,0	4,3
heraf vandforsyning	0,1	0,1	0,1
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	0,8	0,7	0,7
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	14,5	14,6	13,5
6 Transportvirks., post og telekommunikation	3,7	3,9	3,8
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	3,8	4,0	3,8
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	31,8	32,2	31,0

Endeligt vandforbrug

Det endelige vandforbrug svarer til summen af det husholdninger og virksomheder selv indvinder, og det de forbruger af ledningsført vand. Det endelige forbrug af vand i 2003 fremgår af oversigtstabel 12, der er en sammenstilling af oplysningerne om vandindvindingen i oversigtstabel 9 og forbruget af ledningsført vand i oversigtstabel 11. Den anden søjle viser vandforsyningens leverance af ledningsført vand. Den tredje søjle indeholder branchernes og husholdningernes forbrug af ledningsført vand. Det endelige vandforbrug er summen af den samlede indvinding i søjle 1 og branchernes og husholdningernes forbrug i søjle 3. For ikke at medregne vandforsyningens leverance to gange fratrækkes tallene i søjle 2.

I 2003 var husholdningernes endelige vandforbrug 248,1 mio. m³. Dermed er husholdningernes vandforbrug faldet med 7,2 pct. siden 1998. Jf. tabel 22. *Landbrug, fiskeri og råstofudvinding* forbrugte 52 pct. af det endelige vandforbrug i erhvervene, mens de, jf. oversigtstabel 11, tegnede sig for 29 pct. af branchernes forbrug af ledningsført vand. Forskellen ligger i den store egenindvinding, som landbruget foretager. Alt i alt er erhvervenes vandforbrug faldet 18 pct. siden 1998.

Oversigtstabel 12. Endeligt forbrug af vand 2003*

	Indvinding af grund- og overfladevand	Leveret af vandforsyning	Modtaget fra vandforsyning	Endeligt vandforbrug
	(1)	(2)	(3)	(1)-(2)+(3)=(4)
	mio. m ³			
Erhverv og husholdninger i alt	651,2	374,8	374,8	651,2
Husholdninger	10,4	0,0	237,7	248,1
Erhverv i alt	640,8	374,8	137,1	403,1
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	169,2	0,0	39,4	208,6
2 Industri	42,4	0,0	40,6	82,9
3 Energi- og vandforsyning	427,2	374,8	4,3	56,7
heraf vandforsyning	422,3	374,8	0,1	47,6
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	0,0	0,0	0,7	0,7
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	0,2	0,0	13,5	13,7
6 Transportvirks., post og telekommunikation	0,0	0,0	3,8	3,8
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	0,0	0,0	3,8	3,8
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	1,8	0,0	31,0	32,8

Vandintensitet Vandintensiteten for det endelige forbrug af vand vises i oversigtstabel 13. Vandintensiteten er udtryk for, hvor meget vand der anvendes i forhold til produktionsværdien i brancherne. *Landbrug, fiskeri og råstofudvinding* anvendte i 2003 1.922 m³ vand pr. mio. kr. produktionsværdi, hvilket er en stigning i forhold til året før. Vandintensiteten steg i samme periode i *energi- og vandforsyning*.

Oversigtstabel 13. Endeligt forbrug af vand og vandintensitet 2001-2003*

	Endeligt vandforbrug			Vandintensitet		
	2001	2002*	2003*	2001	2002*	2003*
	mio. m ³			m ³ /mio.kr. ¹		
Erhverv og husholdninger i alt	708,9	667,9	651,2			
Husholdninger	259,2	250,3	248,1			
Erhverv i alt	449,7	417,6	403,1	203	186	179
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	237,4	204,6	208,6	2237	1898	1922
2 Industri	99,9	99,0	82,9	191	192	162
3 Energi- og vandforsyning	51,0	56,1	56,7	1256	1474	1578
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	2,0	0,7	0,7	13	5	4
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	14,8	14,9	13,7	52	52	47
6 Transportvirks., post og telekommunikation	3,7	3,9	3,8	14	15	14
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	3,8	4,0	3,8	9	9	9
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	37,2	34,3	32,8	86	78	74

¹ Produktionsværdi i 2000-priser.

Vandforbrug fordelt på forårsagende endelige anvendelser

I lighed med energiforbrug og udslip til luft, jf. afsnit 3 hhv. 4, kan branchernes endelige forbrug af vand i 2001 på 449,7 mio. m³ henføres til de forårsagende endelige anvendelser. Resultatet er vist i oversigtstabel 14. Den største del af branchernes vandforbrug er forårsaget af eksporten. Dette kan forklares med, at en stor del af landbrugets produktion i sidste ende eksporteres, og at der til netop denne produktion medgår store mængder vand.

Oversigtstabel 14. Erhvervenes endelige forbrug af vand fordelt på forårsagende endelig anvendelse 2001

	Privat forbrug	Offentligt forbrug	Investe- ringer mv.	Eksport af varer og tjenester	I alt
	mio. m ³				
Erhverv i alt	119,2	41,7	18,1	270,7	449,7
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	44,1	3,2	4,1	186,0	237,4
2 Industri	21,3	2,9	7,7	68,0	99,9
3 Energi- og vandforsyning	39,2	3,0	1,3	7,4	51,0
heraf vandforsyning	35,1	2,4	1,0	5,6	44,1
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	0,1	0,1	1,8	0,0	2,0
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	6,1	0,9	1,9	5,9	14,8
6 Transportvirks., post og telekommunikation	1,4	0,3	0,3	1,7	3,7
7 Finansieringsvirks. mv., forretningservice	1,5	0,5	0,7	1,0	3,8
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	5,5	30,8	0,3	0,6	37,2

Anm. Opgørelsen er foretaget ved modelberegninger på baggrund af input-output-tabellen for 2001.

Oversigtstabel 15. Endeligt forbrug af vand foranlediget af privat forbrug 2001

	Endeligt vandforbrug	
	mio. m ³	m ³ pr. mio.kr ¹
Privat forbrug i alt	378,4	613
10 Fødevarer	44,9	692
20 Drikkevarer og tobak	11,6	320
30 Beklædning og fodtøj	1,4	44
40 Boligbenyttelse	294,0	2326
4430 heraf vand og vandaflædningsafgift	290,2	35326
45 Elektricitet og brændsel	4,8	123
450 Boligudstyr, husholdningstjenester mv.	2,6	72
60 Medicin, lægeudgifter o.l.	0,8	49
71 Anskaffelse af køretøjer	0,4	15
79 Anden transport og kommunikation	3,3	56
91 Fritidsudstyr, underholdning og rejser	6,5	99
97 Andre varer og tjenester	16,8	152
99 Turistindtægter	-9,2	276
Foreninger, organisationer mv.	0,5	47

¹Opgørelsen er foretaget ved modelberegninger på baggrund af input-output-tabellen for 2001. Ved opgørelsen af vandforbrug i forhold til værdien af forbruget, er værdien opgjort i 2000-priser.

Oversigtstabel 15 viser det endelige vandforbrug foranlediget af privat forbrug. Af det samlede endelige vandforbrug i 2001 på 708,9 mio. m³, jf. oversigtstabel 13, var 378,4 mio. m³ forårsaget af privat forbrug (husholdningerne) og 330,5 mio. m³ af andre endelige anvendelser, jf. tabel 24. Af de 378,4 mio. m³ relateret til privat forbrug er 259,2 mio. m³ fra husholdningernes direkte vandforbrug, jf. oversigtstabel 13. Hertil kommer et indirekte vandforbrug på 119,2 mio. m³ i brancherne, som følge af husholdningernes efterspørgsel efter branchernes produkter, jf. oversigtstabel 14.

6. Miljøskatter og - subsidier

6.1 Danske miljøskatter og - subsidier

Indledning Nedenfor vises de miljørelaterede skatter og subsidier fordelt på nationalregnskabets brancher og endelige anvendelser. Opgørelsen følger de retningslinjer, som ligger til grund for nationalregnskabet og de afgrænsninger af skatter og afgifter, som findes dér. I statistiske efterretninger i serien Miljø og energi (2005:4) findes opgørelser af de samlede miljøskatter og subsidier fra 1994 til 2004.

Opdeling Miljøskatterne inddeles i fire hovedgrupper: Forureningsskatter, energiskatter, transportskatter og ressourcesskatter. I boks 1 er miljøskatterne vist, fordelt på de fire hovedgrupper.

Boks 1. Inddeling af miljøskatter

Forureningsskatter Afgift af visse detailsalgspekninger Afgift af engangsservice Afgift af bekæmpelsesmidler Afgift vedrørende affald Afgift af CFC Afgift af poser af papir eller plast mv. Afgift af nikkel/kadmium batterier Afgift af klorerede opløsningsmidler Afgift af spildevand Afgift af PVC folie Afgift af PVC og ftalater Afgift af kvælstof Afgift af akkumulatorer Afgift af visse vækstfremmere	Energiskatter Miljørelaterede energiskatter: Afgift af CO ₂ Afgift af svovl Andre energiskatter: Benzinafgift Afgift af elektricitet Afgift af visse olieprodukter Afgift af gas Afgift af stenkul og brunkul mv. Afgift af naturgas
Transportskatter Vægtafgift af motorkøretøjer anvendt af husholdningerne Vægtafgift af motorkøretøjer anvendt af brancherne Registreringsafgift af motorkøretøjer Registreringsafgift af fly mv. Indtægter ved salg af nummerplader Afgift af dæk Afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer Passagerafgift Vejbenyttelse Miljøbidrag af biler	Ressourcesskatter Afgift af råstofindvinding og –import Afgift af ledningsført vand

Produktions- og import-skatte ekskl. told mv. De skatter og afgifter, der kan fordeles på brancher og endelige anvendelser, er *produktions- og importskatter ekskl. told mv.* De er sammensat af *produktsskatter*, der direkte knytter sig til en vare eller en tjeneste samt *andre produktionsskatter*, der er baseret på andre forhold i produktionen, end lige strømmen af varer og tjenester.

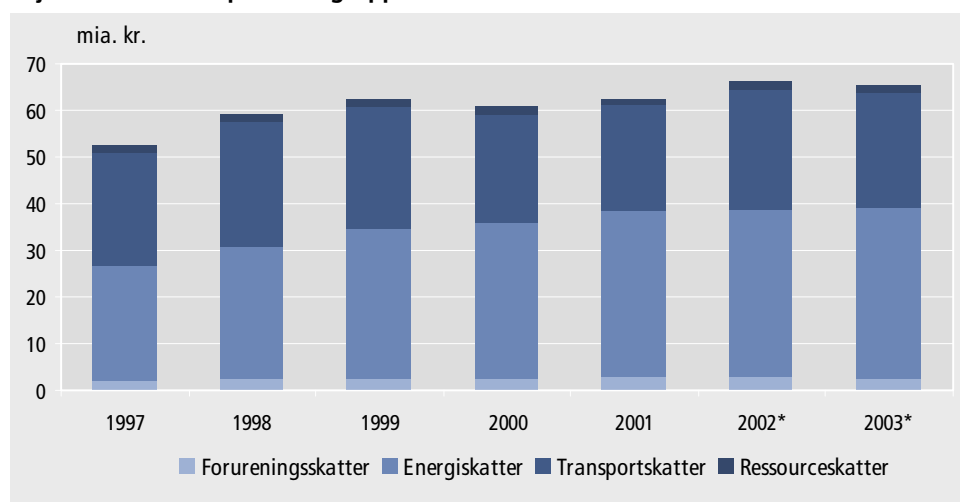
Miljøsubsidier Produktsubsidier og andre produktionssubsidier omfatter løbende overførsler fra offentlig forvaltning og service til virksomheder og husholdninger. De miljørelaterede subsidier opdeles på samme måde som skatterne, efter om de er relateret til forurening, energi, transport eller ressourcer. Det bemærkes, at der er tale om subsidier, der antages at have en vis gunstig effekt på miljøet via påvirkninger af produktion eller forbrug. I boks 2 vises de miljørelaterede subsidier fordelt på de fire hovedgrupper.

Boks 2. Inddeling af miljørelaterede subsidier

Forureningsrelaterede subsidier Renovation og forbrænding Hektarstøtte og jordudtagning (braklægning) Andre EU-ordninger. Heraf forurening Subsidier til fiskepleje, herunder udsætninger Subsidier til miljøstyring og miljørevision mv. i virksomheder Subsidier til industriel udnyttelse af miljøteknologi	Energirelaterede subsidier El-subsidie
Transportrelaterede subsidier Jernbanedrift Kommunal busdrift mv. Statlige tilskud til privatbaner Kommunale tilskud til busdrift mv.	Ressourcerelaterede subsidier Statsskovvæsenet

I figur 9 er udviklingen i de fire hovedgrupper af miljøskatter vist for perioden fra 1997 og frem til 2003. Energiskatter og transportskatter er klart de mest dominerende grupper af miljøskatter. Der har været en generel stigning i miljøskatterne fra 1997 og fremover.

Figur 9. Miljøskatter fordelt på hovedgrupper 1997-2003*

De enkelte miljøskatters betydning i Danmark kan i øvrigt ses i tabel 25. De enkelte miljøskatter og -afgifter er vist, så der kan tegnes et billede af hvilke tendenser, der gemmer sig bag den samlede udvikling i miljøskatterne. Afgift på elektricitet, benzin, samt visse olieprodukter er de mest dominerende i gruppen af energiskatter. CO₂- og SO₂-afgifterne rubriceres som miljørelaterede energiskatter. For SO₂-afgiften ses et kraftigt fald fra 1999 til 2000 og et fald fra 2000 til 2001. I 2003 er SO₂-afgiften steget i forhold til 2002. Registreringsafgiften af motorkøretøjer tegner sig for over halvdelen af transportskatterne. Den faldende tendens, der ses i indtægten fra registreringsafgiften for motorkøretøjer i perioden 1998-2001, skyldes et fald i salget af nye biler. Indtægter fra registreringsafgiften for motorkøretøjer steg i 2002, for så at falde igen i 2003.

Miljøskattetryk

I de sidste 5 år har miljøskatterne stabiliseret sig omkring 5 procent af BNP, jf. oversigtstabel 16. Tabellen viser, at det samlede skattetryk i 2003 udgør 672 mia. kroner eller 47,9 pct. af BNP. De samlede miljøskatter udgør 65,4 mia. kroner eller 4,7 pct. af BNP.

Miljøsubsidier udgør 10,7 mia. kr. eller 25,5 pct. af de samlede subsidier på produktionen og knap én pct. af BNP, jf. oversigtstabel 16.

**Miljøskatter,
netto**

Nederst i oversigtstabel 16 vises branchernes samlede nettobetaling af skatter og afgifter, når der tages hensyn til subsidierne på produktionen. En sådan nettobetragtnings kan også foretages for miljøskatter og –subsidier. Således er tilsammen 59,2 mia. kr. af miljøskatterne knyttet til produktionen, og 10,7 mia. kr. af miljøsubsidierne knyttet til produktionen, hvilket betyder, at miljøskatter på produktionen netto udgør 48,5 mia. kr. eller 3,5 pct. af BNP i 2003.

Oversigtstabel 16.

Skatter og afgifter herunder miljøskatter og subsidier i forhold til BNP 1998-2002*

	1999	2000	2001	2002*	2003*
	mia. kr.				
Skatter og afgifter i alt	609,8	640,6	648,9	658,5	672,1
heraf miljøskatter	62,5	60,8	62,6	66,1	65,4
Told og importafgifter	2,2	2,4	2,3	2,0	2,2
Produktions- og importskatter ekskl. told mv	219,7	220,3	229,9	238,5	241,5
heraf miljøskatter	57,6	55,3	56,7	59,9	59,2
Produktskatter	198,0	199,1	205,7	213,6	215,1
heraf miljøskatter	56,0	53,7	55,0	57,9	57,2
Andre produktionsskatter	21,7	21,2	24,3	24,9	25,5
heraf miljøskatter	1,5	1,6	1,8	2,0	2,0
Skatter på indkomst, formue etc	365,7	391,8	391,0	399,1	408,9
heraf miljøskatter	4,9	5,5	5,9	6,2	6,2
Arveafgift	2,4	2,9	2,7	2,5	2,7
Obligatoriske bidrag til sociale ordninger	19,8	23,1	23,0	16,3	16,8
Subsidier på produktion	41,4	40,2	41,0	42,7	42,1
heraf miljøsubsidier	10,4	10,0	10,4	10,1	10,7
Produktsubsidier	19,2	18,4	18,7	18,5	19,7
heraf miljøsubsidier	8,2	8,4	8,9	8,6	9,4
Andre subsidier på produktion	22,2	21,8	22,3	24,3	22,4
heraf miljøsubsidier	2,2	1,5	1,5	1,5	1,3
Skatter minus subsidier på produktion	178,4	180,1	188,9	195,8	199,5
heraf miljøskatter minus subsidier	47,2	45,4	46,4	49,8	48,5
	pct				
Skatter og afgifter i alt	50,3	49,5	48,6	48,3	47,9
heraf miljøskatter	5,2	4,7	4,7	4,8	4,7
Told og importafgifter	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Produktions- og importskatter ekskl. told mv	18,1	17,0	17,2	17,5	17,2
heraf miljøskatter	4,7	4,3	4,2	4,4	4,2
Produktskatter	16,4	15,9	16,0	15,9	16,4
heraf miljøskatter	4,6	4,2	4,1	4,3	4,1
Andre produktionsskatter	1,8	1,6	1,8	1,8	1,8
heraf miljøskatter	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Skatter på indkomst, formue etc	30,1	30,3	29,3	29,3	29,2
heraf miljøskatter	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4
Arveafgift	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Obligatoriske bidrag til sociale ordninger	1,6	1,8	1,7	1,2	1,2
Subsidier på produktion	3,4	3,1	3,1	3,1	3,0
heraf miljøsubsidier	0,9	0,8	0,8	0,7	0,8
Produktsubsidier	1,6	1,4	1,4	1,4	1,4
heraf miljøsubsidier	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7
Andre subsidier på produktion	1,8	1,7	1,7	1,8	1,6
heraf miljøsubsidier	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Skatter minus subsidier på produktion	14,7	13,9	14,1	14,4	14,2
heraf miljøskatter minus subsidier	3,9	3,5	3,5	3,7	3,5

**Brancher og endelig
anvendelse**

De miljørelaterede produktions- og importskatterne ekskl. told m.v. 2003 er i oversigtstabel 17 fordelt på 8 brancher samt privat forbrug og andre endelige anvendelser, hvor andre endelige anvendelser er et samlet udtryk for offentligt forbrug, eksport og

investeringer mv. Skatterne er også fordelt på de fire hovedgrupper af miljøskatter. Energiskatterne udgør 36,7 mia. kroner eller 15,2 pct. af de samlede produktions- og importskatter ekskl. told mv. Af energiskatterne afholder brancherne 14,1 mia. kr. eller 38 pct. , mens stort set resten afholdes som følge af privat forbrug. Oversigtstabel 17 er gengivet i mere detaljeret form i tabel 27.

Husholdninger betaler mest i miljøskatter Af de samlede miljøskatter i oversigtstabel 17, som beløber sig til 59,2 mia. kr., afholder brancherne 20,0 mia. kr. eller 33,7 pct. De resterende 39,2 mia. kr. eller 66,3 pct. betales som følge af endelige anvendelser. Heraf tegner privat forbrug sig for 32,6 mia. kr., hvilket betyder, at husholdningerne betaler 55,2 pct. af miljøskatterne.

Opgørelsesmetode Ved opgørelsen af de fordelte produktsskatter og –subsidier tages der udgangspunkt i hvilke brancher og endelige anvendelser, der anvender de produkter, som skatterne og subsidierne er pålagt. Når en virksomhed eller en husholdning tanket benzin, opkræver benzinformidlerne benzinafgiften. Det er virksomheden eller husholdningen, der betaler benzinafgiften, hvorimod forhandleren blot opkræver benzinafgiften på vegne af staten. Denne opgørelsesmetode viser, hvem der betaler miljøskatterne, og hvem der i sidste ende modtager subsidierne. Dog gælder det for nogle af miljøskatterne, at de refunderes, og i de tilfælde er det nettoudgiften, der opgøres.

Oversigtstabel 17. Produktions- og importskatter ekskl. told mv. fordelt på brancher og endelige anvendelser 2003*

	Forurenings- skatter	Energi- skatter	Transport- skatter	Ressource- skatter	Miljø- skatter i alt	Skatter i alt
	mio kr					
I alt	2 655	36 654	18 290	1 570	59 168	241 588
Endelige anvendelser i alt	609	22 587	14 758	1 288	39 242	-
Privat forbrug	585	22 521	8 255	1 288	32 650	-
Andre endelige anvendelser	24	65	6 503	0	6 593	-
Brancher i alt	2 046	14 067	3 532	281	19 926	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	265	1 201	281	12	1 759	-
2 Industri	528	2 334	312	56	3 230	-
3 Energi- og vandforsyning	21	73	32	0	127	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	30	1 047	515	77	1 670	-
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks,mv,	364	1 972	690	0	3 025	-
6 Transportvirks,, post og telekomm,	41	2 710	1 087	8	3 847	-
7 Finansieringsvirks, mv,, forretningserv,	70	1 110	285	11	1 475	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	727	3 619	329	117	4 791	-

Fordelingen af subsidier Fordelingen af subsidier på brancher og endelige anvendelser er vist i oversigtstabel 18. Transportsubsidierne, hvor bl.a. subsidierne til offentlig transport findes, udgør 9,3 mia. kr. eller 87 pct. af de miljørelaterede subsidier og 22 pct. af de samlede produktionssubsidier. Landbrug, fiskeri og råstofudvinding modtager størstedelen af de forureningsrelaterede subsidier. Det skyldes især braklægningsordningen.

Oversigtstabel 18. Produktionssubsidier fordelt på brancher og endelig anvendelse 2003*

	Forurenings- relaterede subsidier	Energi- relate- rede subsidier	Transport- relate- rede subsidier	Ressource- relate- rede subsidier	Miljø- relate- rede subsidier i alt	Subsidier i alt
	mio kr					
I alt	1 088	233	9 329	67	10 717	42 083
Endelige anvendelser i alt	7	83	5 372	40	5 502	-
Privat forbrug	7	48	5 372	41	5 468	-
Andre endelige anvendelser	0	35	0	-1	34	-
Brancher i alt	1 081	150	3 957	27	5 215	
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	756	6	10	1	772	-
2 Industri	1	78	293	23	395	-
3 Energi- og vandforsyning	13	1	9	0	23	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	6	1	22	0	30	-
5 Handel, hotel- og restauration, mv	35	10	171	0	216	-
6 Transportvirks , post og telekomm	24	4	2 324	0	2 352	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningsserv	45	7	181	0	233	-
8 Off og personlige tjenesteydelser	201	43	945	3	1 193	-

Ved at trække subsidierne fra skatterne, fås et udtryk for hvem, der bærer den største byrde. *Transportvirksomhed, post og telekommunikation* modtager fx mere i transportrelaterede subsidier end de betaler i transportskatte jf. oversigtstabel 19. Det er specielt subsidierne til den kollektive trafik, der bevirker, at denne branche netto er modtager, når de miljørelaterede skatter og subsidier ses under et.

Oversigtstabel 19. Produktions- og importskatter minus subsidier fordelt på brancher og grupper 2003*

	Forurenings- relate- rede	Energi- relate- rede	Transport- relate- rede	Ressource- relate- rede	Miljørelate- rede i alt	Skatter – subsidier i alt
	mio kr					
I alt	1 567	36 421	8 961	1 503	48 451	199 505
Endelige anvendelser i alt	602	22 504	9 386	1 249	33 740	-
Privat forbrug	578	22 474	2 882	1 248	27 182	-
Andre endelige anvendelser	24	30	6 503	1	6 558	-
Brancher i alt	965	13 917	-425	254	14 711	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	-491	1 195	271	12	987	-
2 Industri	527	2 256	19	33	2 835	-
3 Energi- og vandforsyning	8	72	23	0	103	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	24	1 046	492	77	1 640	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	329	1 962	518	0	2 809	-
6 Transportvirks , post og telekomm	17	2 706	-1 237	8	1 495	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningsserv,	24	1 103	104	11	1 242	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	525	3 576	-616	113	3 599	-

7. Olie- og naturgasreserver

7.1 Indledning

Beholdninger og beholdningsændringer

Regnskabet for olie og naturgas giver en oversigt over beholdninger og beholdningsændringer af olie og naturgas i Nordsøen både i mængde og værdi. Oversigts-tabellerne præsenteret i dette kapitel viser serier for udvalgte år i perioden 1993-2003. Tabellerne 30, 31, 32 og 33 i kapitel 9 viser de samme serier for alle årene i perioden. På adressen www.statistikbanken.dk findes desuden tal også for årene 1990-1992.

Principper

Mange lande laver regnskaber for olie og naturgas fx USA, Canada, Australien, Storbritannien, Holland og Norge. Beregningsmetoder og forudsætninger varierer fra land til land. Metoderne i denne artikel følger i store træk Eurostats anbefalinger.³

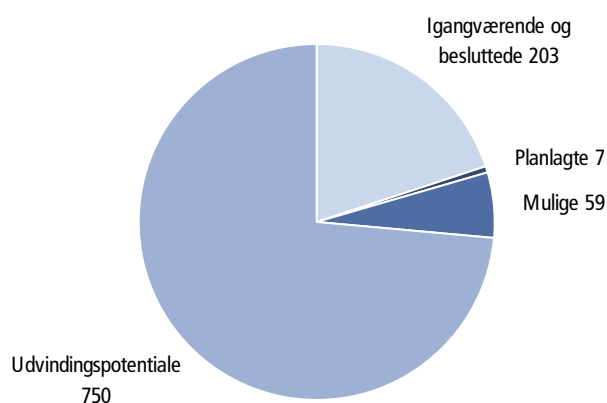
Kilder

Energistyrelsen udarbejder hvert år et skøn over de fysiske reserver af olie og naturgas i den danske del af Nordsøen samt prognoser for den fremtidige produktion.⁴ Disse skøn bygger på oplysninger fra olieselskaberne for de enkelte felter.

Reserver

Reserverne er de mængder af olie og naturgas, som kan udvindes under de givne økonomiske forhold og med kendt teknologi. Disse reserver ligger alle i såkaldt ancorede strukturer. Reserverne inddeles i kategorierne: Igangværende, besluttet, planlagt og mulig udvinding. *Igangværende* udvinding omfatter de reserver, der kan udvindes ved at anvende eksisterende produktionsanlæg og brønde. *Besluttet* udvinding omfatter reserver, hvor der foreligger en godkendt udvindingsplan. *Planlagt* udvinding omfatter projekter, som er beskrevet i en udvindingsplan, der er under behandling hos myndighederne samt fund, hvor der er afgivet en kommercielitetserklæring. Til sidst omfatter *mulig* udvinding projekter, hvor man forventer at kunne bruge kendt teknologi, som anvendes i områder, der kan sammenlignes med Nordsøen. I det efterfølgende bruges reserver som summen af ressourcerne i disse kategorier.

Figur 10. Olieforekomster ultimo 2003 i mio. m³

Kilde: Energistyrelsen

I figur 10 illustreres forekomsten af olie i den danske del af Nordsøen ved udgangen af 2003. Det største område i figuren er forekomsterne af olie i ikke-ancorede strukturer også kaldet udvindingspotentialet. Dette består af såkaldte prospekter og mængder af olie, der evt. vil kunne udvindes ved anvendelse af ny teknologi.

³ Accounts for subsoil assets – Results of pilot studies in European countries. European Communities 2000

⁴ Opgørelserne findes i Energistyrelsens årlige publikation: Danmarks olie- og gasproduktion

Udvindingspotentiallet kan med betydelig usikkerhed opgøres til 750 mio. m³ eller 74 pct. af de samlede forekomster af olie, som er opgjort til 1019 mio. m³. De kendte reserver i ancorede strukturer udgør således kun 269 mia. m³ eller 26 pct. af de samlede forekomster. Heraf er 203 mio. m³ igangværende eller besluttet udvinding.

*Ændringer
i reserverne*

Reserver ændres fra år til år. Ændringerne skal hovedsagelig ses i sammenhæng med udvindingen af ressourcerne. Dernæst sker der ændringer som følge af nye fund. Reserverne er ikke bare en statisk fysisk mængde, men defineres som nævnt ud fra givne økonomiske forhold og teknisk viden. Ved ændringer i de økonomiske forhold og/eller den tekniske viden vil skønnet for reservebeholdningen også kunne ændres.

7.2 Olie- og naturgasreserverne i fysiske enheder

I oversigtstabellerne 20 og 21 præsenteres de fysiske balancer for hhv. olie- og naturgasreserverne. Den første post i balancerne viser primobeholdningen, som er beholdningen af olie og naturgas ved årets begyndelse. Den svarer til ultimobeholdningen det foregående år. Primobeholdningen er summen af i gangværende og besluttet udvinding, planlagt udvinding og mulig udvinding.

Den næste post i balancen består af udvindingen i løbet af året. For naturgassens del er udvindingen en bruttoudvinding. Trækkes reinjiceringen fra fås nettoproduktionen. Ikke hele nettoproduktionen sælges, noget bliver afbrændt, og noget går til eget forbrug. For oliens del er udvindingen i løbet af året en nettoproduktion, som svarer til salget af olie og bruttoproduktionen af olie. Den tredje post i balancen er nye fund og anden økonomisk opståen/forsvinden. Denne post er sat sammen af eventuelle nye fund og eventuelle ændringer i reserven som følge af ændrede økonomiske og/eller tekniske forhold. Den sidste post i balancen er ultimobeholdningen, som er olie- og naturgasreserverne ved årets udgang.

Opgørelsen viser et fald i oliereserverne på knap 5 pct. eller 13 mio. m³ ved udgangen af 2003 i forhold til 2002. Reduktionen af oliereserverne skyldes først og fremmest udvindingen i 2003. Udvindingen af olie var 21,3 mio. m³ i 2003. Det var kun lidt mindre end udvindingen i 2002, der var rekordår med hensyn til produktionen, jf. oversigtstabel 20. Oliereserven er opskrevet med 8,3 mio. m³ som følge af økonomisk opståen.

Naturgasreserverne ved udgangen af 2003 er skønnet til 127 mia. Nm³. Naturgasreserverne er for året 2003 opskrevet med 14,8 mia. Nm³ er på grund af økonomisk opståen/nye fund. Bruttoproduktionen af naturgas er i samme år opgjort til 10,2 mia. Nm³, jf. oversigtstabel 21. Store dele af den udvundne naturgas bliver ikke solgt, men enten afbrændt eller reinjiceret. Reinjektion af gas består i, at overskydende gasproduktion pumpes tilbage for derved at øge udvindingen af flydende kulbrinter. Der er reinjiceret 2,4 mia. Nm³. Desuden blev der af tekniske grunde afbrændt 0,2 mia. Nm³. Gasafbrænding er nødvendigt for naturgas, som af sikkerhedsmæssige og tekniske årsager ikke kan nyttiggøres. Eget forbrug af naturgas var 0,7 mia. Nm³. Naturgas til eget forbrug består i brændstof til de gasturbiner, som driver el-generatorer, gaskompressorer og injektions-pumper. Endeligt er der solgt 6,9 mia. Nm³ eller knap 67,6 pct. af bruttoudvindingen.

*Akkumuleret
produktion*

I perioden fra 1972 og til udgangen af 2003 er der udvundet i alt 232 mio. m³ olie. Dette kan sammenholdes med, at den samlede ultimobeholdning i 2003 som nævnt, var på 269 mio. m³. Tilsvarende er der i samme periode udvundet i alt 102 mia. Nm³ naturgas (netto). Ved udgangen af 2003 er naturgasreserverne som nævnt 127 mia. Nm³. Både for oliens og gassens vedkommende er beholdningen altså betydelig større end den akkumulerede produktion.

Oversigtstabel 20. Fysisk balance for oliereserverne 1993-2003

	1993	1997	2001	2002	2003
	mio. m ³				
Primobeholdning (1)	214,0	226,0	297,0	305,0	282,0
heraf					
Igangværende og besluttet udvinding	119,0	137,0	177,0	214,0	203,0
Planlagt udvinding	5,0	32,0	8,0	16,0	4,0
Mulig udvinding ¹	90,0	57,0	112,0	75,0	75,0
Udvinding (nettoproduktion) (2)	9,7	13,4	20,2	21,5	21,3
Nye fund og anden økonomisk opståen (+)/forsvinden (-) (3)	-4,3	-0,1	28,2	-1,5	8,3
Ultimobeholdning (4)=(1)-(2)+(3)	200,0	212,5	305,0	282,0	269,0
heraf					
Igangværende og besluttet udvinding	112,0	150,0	214,0	203,0	203,0
Planlagt udvinding	5,0	5,0	16,0	4,0	7,0
Mulig udvinding ¹	83,0	57,5	75,0	75,0	59,0

¹ Ikke-kommercielle fund er ikke inkluderet

Kilde: Energistyrelsen og egne beregninger

Anm. Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Oversigtstabel 21. Fysisk balance for naturgasreserverne 1991-2002*

	1993	1997	2001	2002	2003
	mia. Nm ³				
Primobeholdning (1)	180,0	150,0	139,0	132,0	120,0
heraf					
Igangværende og besluttet udvinding	129,0	114,0	86,0	94,0	82,0
Planlagt udvinding	5,0	11,0	15,0	17,0	19,0
Mulig udvinding ¹	46,0	25,0	38,0	21,0	19,0
Udvinding	6,4	9,5	11,1	10,8	10,2
heraf					
Reinjiceret	1,9	1,8	2,9	2,7	2,4
Nettoproduktion (2)	4,5	7,7	8,2	8,2	7,8
heraf					
afbrændt	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
eget forbrug	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7
solgt	4,0	7,0	7,3	7,3	6,9
Nye fund og anden økonomisk opståen (+)/forsvinden (-) (3)	5,5	-8,8	1,2	-3,8	14,8
Ultimobeholdning (4)=(1)-(2)+(3)	181,0	133,5	132,0	120,0	127,0
heraf					
Igangværende og besluttet udvinding	126,0	111,0	94,0	82,0	94,0
Planlagt udvinding	8,0	3,0	17,0	19,0	6,0
Mulig udvinding ¹	47,0	19,5	21,0	19,0	27,0

¹ Ikke-kommercielle fund er ikke inkluderet

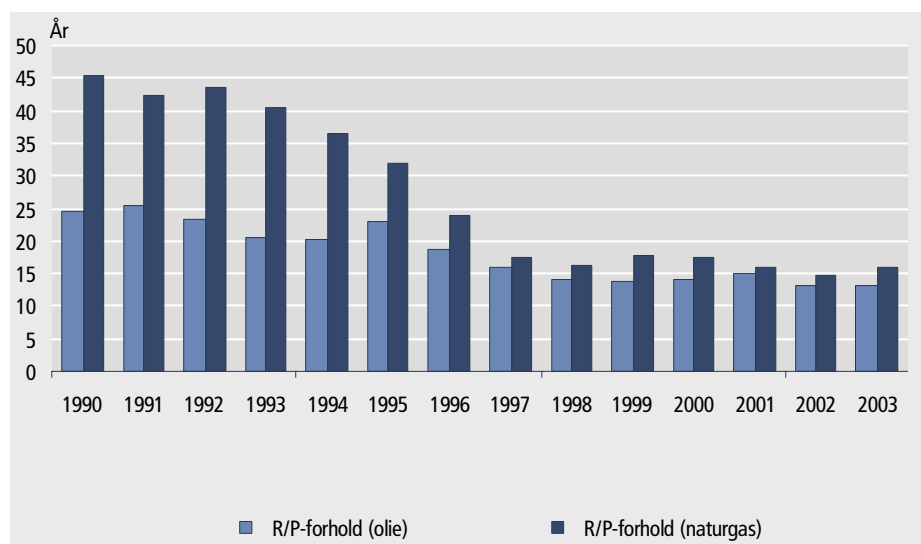
Kilde: Energistyrelsen og egne beregninger

Anm. Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Reservernes restlevetid ved uændret produktion

Opgørelsen af olie- og gasreserverne kan perspektiveres yderligere ved at se på forholdet mellem reserven (ultimo) og årets nettoproduktion. Herved fås R/P-forhold (Reserve/ Produktions-forhold), som er et mål for hvor lang tid den nuværende udvinding kan fortsætte, før de kendte ressourcer er udtømte. Hvis man antager, at produktionen fortsætter på det nuværende niveau (2003), vil reserverne række de næste 13 år for olie og de næste 16 år for naturgas, jf. figur 11.

Figur 11. Reservernes restlevetid ved uændret produktion (R/P-forholdet)

R/P-forholdet er reduceret markant siden 1990 som følge af den kraftigt stigende produktion. Hvis der ikke var sket opjusteringer af reserverne i løbet af perioden, ville R/P-forholdet imidlertid nu have været nede på knap 2 år for olie og 12 år for naturgas.

7.3 Værdien af olie- og naturgasreserverne

Hovedprincippet for værdisætning af aktiver, herunder olie- og naturgasreserver i nationalregnskabet, er, at de skal værdisættes til gældende markedspris. De danske olie- og naturgasfelter er dog ikke blevet omsat, og det er derfor ikke muligt at observere en markedsværdi. Værdien af olie- og naturgasreserverne må derfor opgøres indirekte. Der er forskellige metoder at vælge imellem. I nærværende sammenhæng følges Eurostats anbefalinger til opgørelse af den nationalregnskabsmæssige værdi af olie- og naturgasreserverne.

Ressourcerente Værdien opgøres som nutidsværdien af det fremtidige afkast, som udvindingen giver ud over normal aflønning af de indsatsfaktorer, der medgår til udvindingen. Dette afkast kaldes ressourcerenten. Det er det afkast, som er tilbage af produktionsværdien for olie og naturgas, efter at omkostningerne ved udvinding er fratrasket. Disse omkostninger er forbruget i produktionen, lønninger, andre produktionsskatter netto, forbrug af fast realkapital og et normalt afkast på fast realkapital.

Produktionsværdien er den indtægt, branchen *udvinding af råolier og naturgas mv.* har fra salg af olie og naturgas.

Forbrug i produktionen er værdien (i køberpriser) af de varer og tjenester, der forbruges i forbindelse med produktionen af olie og naturgas. Forbrug i produktionen omfatter i denne sammenhæng ikke rørledningsafgiften.

Andre produktionsskatter, netto omfatter de andre produktionsskatter (vægtafgift mv.), som branchen i lighed med andre brancher betaler. Andre produktionsskatter regnes netto, dvs. subsidierne er trukket fra.

Forbrug af fast realkapital angiver værdien af forringelser af kapitalapparatet, som følge af normalt slid og forudsigelig forældelse. Her inkluderes også forbrug af kapital i forbindelse med efterforskningsboringer.

Normalt afkast på kapital kan fortolkes, som alternativomkostningen ved investeringer i den faste realkapital (produktionsplatforme, efterforskningsboringer mv.), som

er nødvendig for at kunne udvinde olien og naturgassen. Her bruges en afkastrate på 8 procent.

I oversigtstabel 22 vises beregningen af ressourcerenten for udvalgte år i perioden 1993-2003. Det ses, at produktionsværdien for olie og naturgas i løbende priser var mere end tre gange så stor i 2003 som i 1993. Dette kan forklares med en kraftig stigning i olieprisen samtidig med en betydelig større produktion. Produktionsværdien i 2003 steg med 3,4 pct. i forhold til 2002.

Oversigtstabel 22. **Ressourcerente 1991-2003***

	1993	1997	2001	2002*	2003*
	mio. kr.				
Produktionsværdi (1)	8 633	13 906	31 585	31 906	32 982
- Forbrug i produktionen (2)	1 638	1 289	2 195	2 187	2 262
- Aflønning af ansatte (3)	378	461	651	573	576
- Andre produktionsskatter, netto (4)	-28	-35	-47	-55	-50
- Forbrug af fast kapital (5)	2 400	3 094	3 620	3 809	4 008
- Normalt afkast på kapital, 8 pct. (5)	2 354	3 150	3 817	4 034	4 384
= Nettoressourcerente (1-2-3-4-5)	1 892	5 946	21 349	21 358	21 802
	kr.				
Enhedsressourcerente (pr. Sm ³ o.e. ¹)	135	285	755	723	754
Vægtet gennemsnitlig enhedsressourcerente ²	172	236	706	764	745
	mio. kr.				
Kapitalbeholdning	29 422	39 380	47 713	50 429	54 806

¹ Standard m³ olieækvivalenter.

² Vægtet gennemsnit over de seneste tre års ressourcerenter pr. enhed. Seneste år har vægten 0,5, det foregående år har vægten 0,3, mens det ældste år har vægten 0,2.

Anm. Sammenlægnings af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Nutidsværdiberegning

For at anslå olie- og naturgasreservernes værdi beregnes nutidsværdien af det fremtidige afkast i form af den ressourcerente, udvindingen giver. For at kunne beregne det fremtidige afkast skal man først vide, hvor mange år fremover der kan produceres olie og naturgas i den danske del af Nordsøen. Mange lande antager en konstant produktion i årene fremover, helt til reserven er brugt op. For oliens del ville dette være i 13 år fremover med de danske reserver, jfr. afsnit 7.2. Eurostat anbefaler imidlertid at bruge prognoser, hvor disse findes. Energistyrelsen laver sådanne prognoser for olie- og naturgasproduktionen i Nordsøen for 20 år frem i tiden. I værdiberegningerne benyttes prognoserne, sammen med en antagelse om, at reserverne efter de 20 år udvindes med en konstant produktion helt til reserverne er tømt.

Fremtidig ressourcerente sat lig med vægtet gennemsnitlig ressourcerente

Nogle lande benytter en fast ressourcerente, sat lig med det seneste års ressourcerente, som et proxy på den fremtidige ressourcerente i beregningerne af nutidsværdien. Ved at antage, at den fremtidige ressourcerente pr. enhed er konstant, siger man, at de fremtidige priser, omkostninger og produktionsteknologi er uændret i forhold til basisåret. Her benyttes også en fast ressourcerente for fremtidige år, men denne er beregnet som et vægtet gennemsnit af de sidste tre års ressourcerenter. Således sættes enhedsressourcerenten i 2003 til et vægtet gennemsnit af ressourcerenterne pr. enhed i 2001, 2002 og 2003. 2003 har vægten 0,5, 2002 har vægten 0,3 og 2001 har vægten 0,2. På denne måde har ikke kun det sidste års forhold betydning for forventningerne til den fremtidige ressourcerente, og fluktuationerne i ressourcerenten bliver noget mindre.

Diskonteringsrate

For at beregne nutidsværdien af det fremtidige afkast skal ressourcerenten i årene fremover tilbagediskonteres. Her bruges en diskonteringsrate på 4 procent, som er anbefalet af Eurostat.

Værdien af olie- og naturgasreserverne

I oversigtstabel 23 vises resultatet i form af en monetær balance for olie og naturgas for udvalgte år i perioden 1993-2003. Posterne i den monetære balance minder me-

get om posterne i den fysiske balance. Forskellen er, at der i tillæg er en post for omvurderinger. I tabel 33 vises resultaterne for alle årene i perioden.

Værdien af udvindingen er i princippet den samme som årets totale nettoressource-rente. Den eneste forskel er, at værdien af udvindingen er beregnet på grundlag af nettoproduktionen, hvor årets totale nettoressource-rente er beregnet på grundlag af den solgte mængde olie og naturgas. I oversigtstabel 22 er ressource-renten således beregnet ud fra salget af olie og naturgas, mens den i oversigtstabel 23 er beregnet ud fra nettoproduktionen af olie og naturgas. Værdien af nye fund og anden økonomisk opståen/forsvinden beregnes ud fra en antagelse om, at udvindingen af disse mængder følger udvindingsprofiler for den samlede beholdning. Værdien af omvurderingen, der er beregnet residualt, svarer til den ændrede værdi som følge af ændringer i ressource-renten og ændringer i udvindingsprofilen. Hertil kommer, at ressourcens værdi via diskonteringsfaktoren ændrer sig, efterhånden som tiden går.

Oversigtstabel 23 viser, at værdien ved udgangen af 2003 af olie- og naturgas-reserverne i den danske del af Nordsøen er foreløbigt opgjort til 222 mia. kroner eller 15,8 procent af BNP. Værdien af olie- og gasreserverne var knap 6 pct. mindre end ved udgangen af 2002. Ændringen i værdien af reserverne fra 2002 til 2003 skal både tilskrives faldet i den vægtede ressource-rente og en noget lavere produktion i 2003. Det samlede værdi af den udvundne olie- og naturgas er foreløbigt opgjort til 22,5 mia. kroner.

Oversigtstabel 23.

Værdien af olie og naturgas 1991-2002* - monetær balance

	1993	1997	2001	2002*	2003*
	mio. kr.				
Primobeholdning (1)	49 880	45 890	197 599	233 746	235 235
Udvinding (2)	1 961	6 168	22 076	22 050	22 537
Nye fund og anden økonomisk opståen (+)/forsvinden (-) (3)	190	-1 137	12 963	-2 967	13 974
Omvurdering (4)	-7 152	22 440	45 260	26 507	-5 152
Ultimobeholdning (5)=(1)-(2)+(3)+(4)	40 958	61 025	233 746	235 235	221 521
	pct.				
Værdien af ultimobeholdningen i pct. af BNP	4,5	5,4	17,5	17,3	15,8

7.4 Følsomhed i beregningerne af værdien af olie- og naturgasreserverne

Der er knyttet stor usikkerhed til flere af de størrelser, som indgår i beregningen af værdien af olie- og naturgasreserverne. Den beregnede værdi af olie- og naturgasreserverne er meget følsom overfor ændringer i flere af disse størrelser.

Normalt afkast på kapital

Normalafkastraten for kapital er af stor betydning. En afkastrate på 8 procent anbefales af Eurostat. Den afspejler afkastet i fremstillingsvirksomheder i hele Europa. Der kan i stedet for en europæisk afkastrate vælges en specifik afkastrate for Danmark i form af nettoafkastraten for en tilnærmet ikke-finansiell selskabssektor (se Statistiske Efterretninger, Nationalregnskab og betalingsbalance 2003:15). Ved at anvende en specifik nettoafkastrate på 7,3 pct. for året 2003 opgøres værdien af ultimoreserven 2003 til 227 mia. kroner, mens den ved en afkastrate på 8 procent er de nævnte 222 mia. kroner.

Diskonteringsraten

Eurostats anbefaling, om at der anvendes en diskonteringsrate på 4 procent, er en af flere mulige. Hvis man vægter indtægter i fremtiden lige så højt som indtægter i dag, sættes diskonteringsraten til nul. I dette tilfælde beregnes værdien af de danske olie-

og naturgasreserver til 304 mia. kroner ved udgangen af 2003 med en afkastrate på 8 procent. Lægges man i stedet mindre vægt på indkomster i fremtiden end i dag, og vælger en diskonteringsrate på f.eks. 5 procent, beregnes værdien af de danske olie- og naturgasreserver til 208 mia. kroner, jf. oversigtstabel 24.

Oversigtstabel 24.

Værdien af olie og naturgas ved forskellige kapitalafkastrater og diskonteringsrater 2003

Diskonteringsrate	Kapitalafkastrate		
	6 procent	7,3 procent ¹	8 procent
	— mio. kr. —		
0 pct.	319 128	311 773	304 410
3 pct.	249 030	243 289	237 541
4 pct.	232 236	226 881	221 521
5 pct.	217 657	212 638	207 614

¹ Dansk afkastrate opgøres som gennemsnittet over nettoafkastraten for en tilnærmet ikke-finansiell selskabssektor over de seneste fem år (1998 til 2003).

8. Kilder og metoder

- Nationalregnskabs definitioner og klassifikationer* Det miljøøkonomiske regnskab integrerer miljøoplysninger med nationalregnskabsmæssige opgørelser ved at følge nationalregnskabs definitioner og klassifikationer. Det betyder, at der kan være afvigelser i forhold til andre miljø- og energistatistiske opgørelser, jf. fx afsnit 4.2, hvor en overgangstabel mellem forskellige opgørelser af emissioner til luft er vist.
- Den økonomiske del af miljøregnskabet* Det *endelige nationalregnskab* for et givet år foreligger ca. 3 år efter årets udløb. Nationalregnskabet indeholder bl.a. oplysninger om branchefordelt produktion, bruttoværditilvækst, beskæftigelse og energiforbrug (se nedenfor) samt opgørelser for forbrugsgrupper. I direkte forlængelse af dette udarbejdes såkaldte input-output tabeller, der også er hjørnестenen i det samlede miljøregnskab for Danmark. Input-output tabellerne beskriver bl.a. branchernes gensidige afhængighed samt branchernes leverancer til de forskellige endelige anvendelser. Til denne artikel danner input-output tabellerne desuden grundlag for modelberegninger af fordelingen af energi- og vandforbrug og luftemissioner på forårsagende endelige anvendelser samt fordelingen på forbrugsgrupper.
- Inden færdiggørelsen af det endelige nationalregnskab udarbejdes *foreløbige nationalregnskaber*, hvor der gradvis inddrages mere information efterhånden som den bliver tilgængelig. Produktionsværdierne for 2002 og 2003, der er anvendt til at beregne energi-, vand- og udslipsintensiteter, er fra de seneste foreløbige nationalregnskaber. Se i øvrigt publikationen *Nationalregnskabsstatistik 2003*.
- Energioplysningerne* I tilknytning til nationalregnskabet udarbejdes i Danmarks Statistik årlige *energi-balancer*, hvor den samlede tilgang i form af produktion og import af hver af 40 energivarer fordeles på anvendelse i nationalregnskabs 130 brancher, husholdningerne, eksport samt lagertilgang mv. Opgørelsen foretages i såvel mængder som værdier, hvor værdisiden endvidere er opdelt i basispriser, avancer og afgifter.
- Ud over en bestemmelse af branchernes og husholdningernes *faktiske forbrug* af energi, foretages på grundlag af energibalancerne beregninger af branchernes og husholdningernes *bruttoenergiforbrug*. I disse beregninger fordeles de såkaldte konverteringstab i forbindelse med produktionen af elektricitet og fjernvarme på brancher og husholdninger. Eksempelvis har elforsyningsbranchen et meget stort faktisk forbrug af energi i form af kul, naturgas mv., mens der i opgørelsen af branchens bruttoenergiforbrug kun er medregnet det, der kan tilskrives dens anvendelse af energi til andet end konverteringsformål.
- Fordelingen af bruttoenergiforbruget på endelige anvendelser er foretaget ud fra modelberegninger på basis af input-output tabellerne.
- Udslipsoplysningerne* De branchefordelte udslip af de forskellige stoffer er beregnet som summen af flere enkeltopgørelser. Den *første* er baseret på energibalancerne, hvor der til hver energivare knyttes udslipsfaktorer for hvert af de otte forurenende stoffer. Kilden til disse er Danmarks Miljøundersøgelser (DMU). Udslipfaktorerne er ikke nødvendigvis identiske for hver branche, idet anvendelsesformålet kan have betydning for de udslip, energiforbruget giver anledning til.
- Energistyrelsens oplysninger om brancherne elforsyning og varmforsyning er inddraget, idet der på kraftværkerne foretages målinger af de faktiske udslip. Desuden anvendes Danmarks Statistiks årlige opgørelse af bilbestanden til at bestemme udslippene som følge af forbruget af drivmidlerne motorbenzin, dieselolie til vejtransport og autogas. Kendskabet til fordelingen af 189 biltyper på brancher og husholdninger er sammen med antagelser om antal kørte kilometer pr. år og drivmiddel-forbrug pr. km udnyttet til at beregne det samlede forbrug af drivmidler på et detaljeret niveau. For hver af de 189 biltyper, der bl.a. opdeler bilparken efter alder og motorstørrelse, tilknyttes udslipfaktorer (kilde: DMU), hvorefter udslipstørrelserne for

hvert af de otte stoffer kan beregnes. Endelig dannes totaler for brancher og husholdninger.

For det *andet* indgår DMU's opgørelser af udslip, der ikke relaterer sig til energianvendelse. Det drejer sig specielt om stofferne CH_4 , NH_3 og N_2O , hvor der bl.a. er store udslip fra landbruget, fra lossepladser samt fra undergrunden og naturen.

Som et *tredje* bidrag til udslip foranlediget af dansk aktivitet foretages af Danmarks Statistik specialberegninger af udslippene i forbindelse med brug af fuelolie, der er bunkret af danske skibe i udlandet, jetpetroleum, der er bunkret af danske fly i udlandet, samt grænsehandel med motorbenzin og dieselolie. Disse tal indgår i det samlede miljøregnskab for Danmark.

Beregningerne af udslipstørrelser i forhold til produktions- eller forbrugsværdi er for årene 2001 og tidligere foretaget ud fra de endelige opgørelser af nationalregnskabet, mens tallene for 2002 og 2003 er foreløbige.

Beregningerne af emissioner foranlediget af forårsagende endelige anvendelser er foretaget på basis af input-output tabellerne.

Grænseoverskridende luftforurening

Oplysningerne vedrørende grænseoverskridende luftforurening er baseret på oplysninger fra EMEP-programmet, der er et fælleseuropæisk måle- og evalueringsprogram under Norges Meteorologiske Institut, samt egne beregninger for perioden 2001 til 2003. Oplysningerne for perioden 2001 til 2003 er fremkommet ved beregninger på baggrund af en antagelse om, at klimaforholdene ligner 2000. Disse oplysninger er derfor behæftet med en betydelig usikkerhed.

Miljøtemaer

Forsuringen i Danmark samt Danmarks bidrag til drivhuseffekten er beregnet ved at sammenveje udslippene af de otte forurenende stoffer. Effekten af danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i beregningen af bidraget til drivhuseffekten. For forsuringen er der endvidere justeret for grænseoverskridende emissioner.

For miljøtemaet drivhuseffekt sammenvejes emissionerne af CO_2 , N_2O og CH_4 til CO_2 -ækvivalenter for at få et samlet mål for opvarmningspotentialet - GWP (*Global Warming Potential*). Til sammenvejningen anvendes faktorerne $\text{CO}_2=1$, $\text{N}_2\text{O}=310$, $\text{CH}_4=21$. Faktorerne udtrykker forholdet mellem effekten af et kg af referencestoffet (CO_2) og effekten af N_2O henholdsvis CH_4 .

For temaet forsuring er det stofferne SO_2 , NO_x og NH_3 , der sammenvejes til syreækvivalenter. Enheden for dette mål er PAE (*Potential Acidification Equivalents*), der er udtryk for antal mol af H^+ ioner. Sammenvejningen foretages ved at anvende faktorerne $\text{SO}_2=0,0313$, $\text{NO}_x=0,0217$, og $\text{NH}_3=0,0588$. Faktorerne udtrykker forsuringsækvivalenten ved emission af et kg af de pågældende stoffer.

Vand

Den Statistiske Efterretning *Forbruget af drikkevand 2003 (Miljø og energi 2005:1)* og oplysninger om refusion af afgiften på ledningsført vand samt beskæftigelsesoplysninger ligger bag opgørelsen af det branchefordelte vandforbrug. Yderligere er oplysninger fra virksomheders grønne regnskaber og Råvareundersøgelsen for 2003 inddraget for at opgøre den branchefordelte vandindvinding.

Miljøskatter og - subsidier

Opgørelsen af de miljørelaterede skatter og subsidier er foretaget på baggrund af nationalregnskabsdata, hvor hver enkelt produkttilknyttet skat og subsidie er fordelt ud på brancher og endelige anvendelser. Miljøskatter og -subsidier er klassificeret alt efter, om de overvejende er energi-, forurenings-, transport- eller ressourcelaterede. De skatter og subsidier, der ikke falder i gruppen af miljøskatter og -subsidier, placeres som øvrige skatter og subsidier.

<i>Olie- og naturgasreserver</i>	Oplysningerne om Danmarks reserver af olie og naturgas er for mængdernes vedkommende baseret på tal fra Energistyrelsen. Tallene som ligger til grund for beregningerne af ressourcerenten er for 2001 hentet fra det endelige nationalregnskab, mens tallene for 2002 og 2003 stammer fra det foreløbige nationalregnskab. Beregningerne af værdien af olie- og naturgasreserverne er gennemført med udgangspunkt i anbefalinger fra Eurostat (Accounts for subsoil assets – Results of pilot studies in European countries, European Communities 2000).
<i>Revisionspolitik</i>	Det miljøøkonomiske regnskab for Danmark er baseret på en række økonomiske statistikker såvel som oplysninger om naturvidenskabelige sammenhænge. Hertil kommer en række antagelser. Som en følge af, at der gradvist inddrages information fra flere kilder til det miljøøkonomiske regnskab samt at de naturvidenskabelige metoder, der anvendes til at opgøre den fysiske miljøpåvirkning løbende forbedres, bliver oplysningerne for den fysiske del af miljøregnskabet løbende revideret, hvis nye kilder eller nye naturvidenskabelige metoder tilsiger det. Dette gælder også oplysningerne for år, der ellers er karakteriseret som værende endelige. Revisioner og opdateringer af de økonomiske oplysninger i det miljøøkonomiske regnskab følger nationalregnskabets opdateringsrytme, jf. indledningen til dette afsnit.
<i>Revision af nationalregnskabet</i>	Nationalregnskabet for perioden 1990-2000 er blevet revideret i 2005. For en nærmere beskrivelse af datarevisionen henvises til den Statistiske Efterretning 2005:8 i serien Nationalregnskab og betalingsbalance. Danmarks Statistik (26. juli 2005) samt til Danmarks Statistiks hjemmeside www.dst.dk/datarevision. Revisionen af nationalregnskabet har haft indvirkning på opgørelserne i det miljøøkonomiske regnskab for Danmark, jf. afsnit 1.
<i>Andre revisioner</i>	For perioden 1990-2002 er udslippene til luft blevet revideret i forhold til sidste års offentliggørelse af det miljøøkonomiske regnskab for 2002. Revisionen skyldes, at DMU har ændret i sin opgørelse af udslippene. I forhold til den seneste opgørelse har DMU gennemsnitligt ændret totalerne for de årlige udslip i perioden 1990-2002 således: CO₂: 4,7 pct., SO₂: -0,4 pct., NO_x: -0,1 pct., CO: 3,1 pct., NH₃: 0,5 pct., N₂O: 0,8 pct., CH₄: 3,9 pct., NMVOC: 28,8 pct. For perioden 1995-2000 er fordelingen af forbruget af det ledningsførte vand blevet opdateret i forhold til sidste års offentliggørelse af det miljøøkonomiske regnskab for 2002. Opdateringen skyldes en ændring i antagelserne om personforbruget i visse brancher. Dette har resulteret i, at forbruget af det ledningsførte vand er blevet omfordelt mellem serviceerhvervene.
<i>Usikkerhed</i>	Kombinationen af naturvidenskabelige og samfundsvidenskabelige metoder, antagelser og beregninger i det miljøøkonomiske regnskab gør, at der vil være usikkerheder knyttet til opgørelserne af de fysiske mængder inden for de forskellige områder i det miljøøkonomiske regnskab. Herudover er metoderne anvendt til værdisætningen af olie- og gasreserverne forbundet med en vis usikkerhed på grund af de antagelser, der er nødvendige for at foretage beregningerne.
<i>Mere information</i>	Artiklen repræsenterer kun et udsnit af det samlede miljøøkonomiske regnskab for Danmark. Yderligere oplysninger findes i Danmarks Statistikbank på adressen www.statistikbanken.dk. I publikationen <i>Danish Input-Output Tables and Analyses – Imports, Employment and Environment 2002</i> er yderligere dele af miljøregnskabet for Danmark vist.

Næste offentliggørelse Det miljøøkonomiske regnskab 2004 forventes offentliggjort maj 2006.

Henvendelse Thomas Olsen, tlf. 39 17 38 28, tol@dst.dk
Ismir Mulalic, tlf. 39 17 36 67, imu@dst.dk

En tilsvarende opgørelse for 2002 er offentliggjort i indeværende serie 2004:6.

9. Tabeloversigt

<i>Energi</i>	1. Faktisk energiforbrug i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes faktiske energiforbrug 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 2. Bruttoenergiforbrug i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes bruttoenergiforbrug 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 3. Bruttoenergiforbrug efter forårsagende anvendelse 1990-2001
<i>Udslip</i>	4. CO₂-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes CO₂-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 5. SO₂-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes SO₂-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 6. NO_x-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes NO_x-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 7. CO-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes CO-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 8. NH₃-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes NH₃-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 9. N₂O-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes N₂O-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 10. CH₄-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes CH₄-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 11. NMVOC-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes NMVOC-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser 12. Dansk udslip af CO₂ foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser 1999-2001, 2000-priser 13. Dansk udslip af SO₂ foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser 1999-2001, 2000-priser 14. Dansk udslip af NO_x foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser 1999-2001, 2000-priser 15. Forsuringen i Danmark og Danmarks bidrag til drivhuseffekten 1990-2003* 16. Sammensætningen af Danmarks bidrag til drivhuseffekten 1990-2003* 17. CO₂-udslip forårsaget af transport 2003* 18. Overgangstabel 2003* 19. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede CO₂-udslip fra 1990 20. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede SO₂-udslip fra 1990 21. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede NO_x-udslip fra 1990
<i>Vandforbrug</i>	22. Endeligt forbrug af vand 1998-2003* 23. Vandintensitet 1998-2003* 24. Endeligt forbrug af vand foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser 1999-2001, 2000-priser
<i>Miljøskatter og -subsidier</i>	25. Danske miljøskatter og -afgifter 1997-2003* 26. Miljørelaterede subsidier 1997-2003* 27. Produktions- og importskatter fordelt på endelige anvendelser og 8 branchegrupper 2001-2003* 28. Produktionssubsidier fordelt på endelige anvendelser og 8 branchegrupper 2001-2003* 29. Produktions- og importskatter minus subsidier fordelt på endelige anvendelser og 8 branchegrupper 2001-2003*
<i>Olie- og gasreserver</i>	30. Fysisk balance for oliereserverne 1993-2003 31. Fysisk balance for naturgasreserverne 1993-2003 32. Ressourcerente 1993-2003* 33. Værdien af olie og naturgas 1993-2003*

Tabel 1. Faktisk energiforbrug i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes faktiske energiforbrug 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	TJ						TJ/mio.kr.
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	60 098	78 982	80 326	83 146	81 476	80 804	0,74
2 Industri	464 278	499 030	509 072	507 000	501 489	507 946	0,99
3 Energi- og vandforsyning	294 717	365 106	334 328	355 403	360 214	415 099	11,54
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	13 570	16 565	15 489	16 157	16 923	16 140	0,11
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	39 376	44 639	42 175	41 876	41 377	42 408	0,15
6 Transportvirks., post og telekommunikation	197 548	284 264	323 609	309 735	328 682	394 178	1,44
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	13 093	13 683	13 908	15 518	15 462	15 695	0,04
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	35 401	42 550	41 905	42 587	38 875	40 259	0,09
Erhverv i alt	1 118 081	1 344 819	1 360 812	1 371 421	1 384 497	1 512 528	0,67
Husholdninger	228 749	259 316	245 648	256 778	256 394	252 466	
I alt	1 346 830	1 604 135	1 606 460	1 628 199	1 640 891	1 764 994	
Grænsehandel, netto	1 402	- 2 521	- 512	- 1 608	- 3 275	- 6 248	
Total	1 348 232	1 601 613	1 605 948	1 626 591	1 637 616	1 758 745	
- Heraf danske skibes bunkring i udlandet	117 645	195 859	242 966	224 220	254 439	311 524	
- Heraf danske flys bunkring i udlandet	3 750	8 043	6 687	8 249	8 309	8 596	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	996 686	1 140 917	1 111 159	1 138 952	1 121 749	1 192 408	

Anm. De danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen
Transportvirks., post og telekommunikation.

Tabel 2. Bruttoenergiforbrug i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes bruttoenergiforbrug 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	TJ						TJ/mio.kr.
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	72 472	88 205	89 113	92 871	90 604	90 161	0,83
2 Industri	180 994	189 065	190 738	192 456	177 876	179 830	0,35
3 Energi- og vandforsyning	4 193	4 355	4 425	5 350	4 617	4 998	0,14
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	15 605	17 774	16 688	17 432	18 273	17 568	0,12
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	61 775	61 043	56 748	56 500	57 055	59 173	0,20
6 Transportvirks., post og telekommunikation	205 778	291 273	330 324	316 304	335 854	401 264	1,47
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	19 113	17 642	17 852	20 182	19 714	20 687	0,05
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	52 363	57 345	55 840	57 251	51 373	53 953	0,12
Erhverv i alt	612 293	726 701	761 729	758 346	755 365	827 635	0,37
Husholdninger	292 284	302 369	286 517	296 612	296 706	292 950	
I alt	904 577	1 029 071	1 048 246	1 054 958	1 052 071	1 120 585	
Grænsehandel, netto	1 402	- 2 521	- 512	- 1 608	- 3 275	- 6 248	
Total	905 979	1 026 549	1 047 734	1 053 350	1 048 796	1 114 337	
- Heraf danske skibes bunkring i udlandet	117 645	195 859	242 966	224 220	254 439	311 524	
- Heraf danske flys bunkring i udlandet	3 750	8 043	6 687	8 249	8 309	8 596	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	490 898	522 799	512 076	525 878	492 617	507 514	

Anm. De danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen
Transportvirks., post og telekommunikation.

Tabel 3. Bruttoenergiforbrug efter forårsagende anvendelse 1990-2001

		1990	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
		TJ									
I alt		783 182	816 834	814 479	832 845	866 971	855 213	844 185	825 169	798 593	822 489
Forårsaget af:	Privat forbrug	436 703	458 418	449 164	454 557	474 908	461 809	462 024	444 085	415 138	431 171
	Offentligt forbrug	61 437	64 863	63 540	65 823	68 820	66 844	65 534	65 671	61 655	63 373
	Eksport	219 577	240 972	245 272	248 529	257 018	254 824	243 256	253 309	254 705	262 283
	Investeringer mv.	65 464	52 581	56 503	63 935	66 225	71 737	73 370	62 104	67 095	65 662
Husholdninger		292 284	312 590	304 070	303 703	322 524	313 397	311 385	302 369	286 517	296 612
Erhverv i alt, ekskl. bunkring i udl.		490 898	504 243	510 409	529 141	544 446	541 816	532 799	522 799	512 076	525 878
Forårsaget af:	Privat forbrug	144 419	145 827	145 094	150 854	152 384	148 412	150 639	141 715	128 621	134 560
	Offentligt forbrug	61 437	64 863	63 540	65 823	68 820	66 844	65 534	65 671	61 655	63 373
	Eksport	219 577	240 972	245 272	248 529	257 018	254 824	243 256	253 309	254 705	262 283
	Investeringer mv.	65 464	52 581	56 503	63 935	66 225	71 737	73 370	62 104	67 095	65 662
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding		72 472	77 631	77 284	78 004	80 036	85 638	86 201	88 205	89 113	92 871
Forårsaget af:	Privat forbrug	18 868	19 886	19 003	19 761	20 446	21 036	22 138	19 212	17 409	18 774
	Offentligt forbrug	2 478	2 397	2 253	2 486	2 551	2 573	2 897	2 920	2 787	3 108
	Eksport	47 066	52 533	53 544	52 350	52 997	57 432	56 955	63 129	64 157	66 001
	Investeringer mv.	4 060	2 815	2 484	3 407	4 042	4 598	4 212	2 943	4 761	4 988
2 Industri		180 994	186 613	191 213	197 747	206 262	199 305	195 543	189 065	190 738	192 456
Forårsaget af:	Privat forbrug	42 373	41 222	41 075	41 523	43 538	39 950	40 892	39 017	34 656	36 124
	Offentligt forbrug	7 326	7 472	6 915	7 233	7 896	6 925	6 960	7 022	6 257	6 566
	Eksport	101 275	115 109	117 158	120 136	124 322	118 670	112 045	115 514	117 537	119 529
	Investeringer mv.	30 020	22 811	26 066	28 855	30 506	33 759	35 645	27 512	32 289	30 237
3 Energi- og vandforsyning		4 193	4 999	5 011	5 203	5 361	4 732	4 623	4 355	4 425	5 350
Forårsaget af:	Privat forbrug	2 826	3 596	3 628	3 624	3 680	3 274	3 266	3 057	3 078	3 676
	Offentligt forbrug	475	480	460	536	514	422	408	395	392	434
	Eksport	666	755	748	829	962	844	760	741	781	1 046
	Investeringer mv.	226	167	175	214	205	193	189	162	174	195
4 Bygge- og anlægsvirksomhed		15 605	14 399	14 747	15 877	16 044	16 409	17 463	17 774	16 688	17 432
Forårsaget af:	Privat forbrug	2 827	2 513	2 498	2 388	2 556	2 798	3 088	3 001	2 362	2 704
	Offentligt forbrug	819	1 090	1 102	1 264	1 128	1 073	1 140	1 244	1 120	1 275
	Eksport	458	482	513	581	573	562	638	722	631	761
	Investeringer mv.	11 501	10 314	10 635	11 645	11 786	11 976	12 597	12 807	12 575	12 692
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks.		61 775	60 062	58 749	62 949	62 621	59 915	61 811	61 043	56 748	56 500
Forårsaget af:	Privat forbrug	35 425	35 852	35 560	37 592	36 970	35 342	36 699	35 206	31 806	32 332
	Offentligt forbrug	2 284	2 744	2 720	2 830	2 841	2 510	2 653	2 615	2 316	2 379
	Eksport	15 351	14 191	13 135	13 927	14 819	13 464	13 589	15 136	15 435	15 024
	Investeringer mv.	8 715	7 274	7 334	8 601	7 991	8 599	8 871	8 086	7 191	6 765
6 Transportvirks., post og telekomm.		84 383	84 096	89 153	91 748	95 375	98 061	91 635	87 371	80 671	83 835
Forårsaget af:	Privat forbrug	23 004	21 283	22 585	23 812	24 221	25 250	24 116	21 771	19 358	19 887
	Offentligt forbrug	5 833	6 391	7 101	7 799	8 087	7 697	7 591	8 035	6 477	6 410
	Eksport	49 256	51 741	54 379	54 117	56 732	57 750	53 091	51 530	49 199	51 920
	Investeringer mv.	6 290	4 682	5 088	6 020	6 335	7 364	6 838	6 035	5 638	5 619
7 Finansieringsvirks. mv., forretnings.		19 113	17 628	17 366	18 151	18 960	18 349	17 755	17 642	17 852	20 182
Forårsaget af:	Privat forbrug	8 859	7 343	7 115	7 188	7 394	7 464	7 060	6 874	6 878	7 382
	Offentligt forbrug	2 491	2 487	2 505	2 545	2 794	2 577	2 676	2 735	2 684	3 174
	Eksport	4 053	4 261	3 994	4 501	4 646	4 302	4 261	4 661	4 983	5 764
	Investeringer mv.	3 709	3 537	3 752	3 917	4 126	4 005	3 757	3 371	3 307	3 863
8 Offentlige og personlige tjenesteyd.		52 363	58 815	56 884	59 463	59 787	59 408	57 769	57 345	55 840	57 251
Forårsaget af:	Privat forbrug	10 237	14 132	13 631	14 967	13 578	13 298	13 380	13 577	13 075	13 680
	Offentligt forbrug	39 731	41 804	40 483	41 130	43 008	43 070	41 209	40 704	39 623	40 028
	Eksport	1 452	1 899	1 802	2 090	1 967	1 798	1 917	1 876	1 982	2 239
	Investeringer mv.	943	980	969	1 276	1 234	1 243	1 263	1 187	1 161	1 304

Anm. Fordelingen er foretaget ved hjælp af modelberegninger på baggrund af input-output tabellerne. Under *I alt* omfatter privat forbrug også husholdningernes direkte bruttoenergiforbrug. De danske skibes og flys bunkring i

udlandet er i denne tabel indgået *ikke* i branchen *Transportvirks., post og telekomm.*

Tabel 4. CO₂-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes CO₂-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	1.000 tons						tons/mio.kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	4 435	5 616	5 466	5 512	5 568	5 542	51
2 Fremstillingsvirksomhed	7 705	8 840	8 640	8 682	8 456	8 086	16
3 Energi- og vandforsyning	27 084	30 107	26 895	28 257	28 767	34 373	956
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	809	1 231	1 064	1 123	1 227	1 268	8
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	1 411	1 321	1 189	1 217	1 208	1 247	4
6 Transportvirks., post og telekommunikation	14 006	20 700	24 414	23 350	24 868	29 772	109
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	378	367	384	411	443	459	1
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	1 167	1 138	982	975	949	968	2
Erhverv i alt	56 994	69 319	69 035	69 526	71 486	81 716	36
Husholdninger	11 142	12 342	12 287	12 757	13 017	13 265	
Andet	3 355	2 696	2 706	2 577	2 508	2 550	
I alt	71 491	84 357	84 028	84 860	87 011	97 531	
Grænsehandel, netto	97	- 190	- 42	- 122	- 245	- 464	
Total	71 588	84 167	83 986	84 738	86 766	97 067	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	9 176	15 277	18 951	17 489	19 846	24 299	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	270	579	481	594	598	619	
Heraf emissioner fra biomasse	4 641	6 857	7 090	7 637	8 383	9 108	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	47 548	53 463	49 602	51 443	51 042	56 798	
Memo: CO ₂ reduktion fra vedmasse tilvækst	- 2 832	- 3 311	- 653	- 3 539	- 3 813	- 3 533	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 5. SO₂-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes SO₂-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	tons						kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	8 586	3 357	3 148	3 106	2 832	2 970	27
2 Fremstillingsvirksomhed	22 243	9 910	8 794	8 855	7 447	6 641	13
3 Energi- og vandforsyning	126 209	36 022	12 090	10 400	9 993	16 959	472
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	1 107	301	82	98	92	84	1
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	1 447	272	61	94	165	92	0
6 Transportvirks., post og telekommunikation	216 679	336 340	405 891	389 359	439 055	530 319	1 943
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	398	79	62	51	104	72	0
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	1 296	337	265	166	384	255	1
Erhverv i alt	377 965	386 617	430 393	412 129	460 072	557 392	247
Husholdninger	7 302	2 587	2 153	2 046	2 021	1 960	
Andet	327	1	1	1	1	1	
I alt	385 594	389 205	432 547	414 175	462 094	559 353	
Grænsehandel, netto	- 457	- 60	9	- 4	- 8	- 15	
Total	385 137	389 145	432 556	414 171	462 086	559 339	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	201 290	330 414	398 950	383 416	435 091	523 791	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	17	37	31	19	19	20	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	176 657	56 166	31 413	28 693	24 962	33 582	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 6. NO_x-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes NO_x-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	tons						kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	44 487	46 714	45 957	45 562	45 656	44 999	414
2 Fremstillingsvirksomhed	27 769	24 859	24 176	23 459	22 002	21 502	42
3 Energi- og vandforsyning	91 624	52 438	43 786	44 091	45 485	56 552	1 573
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	6 992	11 147	9 608	9 936	10 351	10 173	67
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	9 319	7 324	6 410	6 193	5 881	5 782	20
6 Transportvirks., post og telekommunikation	297 754	459 830	559 885	520 806	576 554	701 961	2 572
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	1 936	1 769	1 834	1 801	1 922	1 899	4
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	4 529	5 157	3 997	4 119	3 713	3 793	9
Erhverv i alt	484 410	609 238	695 652	655 968	711 564	846 661	376
Husholdninger	57 934	43 444	42 248	38 851	38 956	37 584	
Andet	0	56	40	23	32	24	
I alt	542 344	652 737	737 940	694 842	750 551	884 269	
Grænsehandel, netto	4 607	69	750	113	- 484	- 1 420	
Total	546 952	652 807	738 690	694 956	750 067	882 849	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	250 230	416 593	516 788	476 916	541 192	662 644	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	1 146	2 457	2 043	2 520	2 539	2 627	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	233 034	190 188	176 821	176 532	167 833	181 391	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 7. CO-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes CO-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	tons						kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	62 240	35 401	35 203	34 497	33 321	33 146	305
2 Fremstillingsvirksomhed	26 312	30 766	28 704	28 336	25 059	23 330	46
3 Energi- og vandforsyning	43 611	35 834	32 854	35 524	33 409	44 388	1 234
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	13 821	13 063	12 698	11 035	10 924	11 383	75
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	27 787	17 208	15 663	15 134	13 665	13 262	46
6 Transportvirks., post og telekommunikation	40 948	50 869	58 279	53 788	56 919	67 612	248
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	9 173	6 219	6 246	6 046	5 981	5 795	13
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	8 882	7 212	6 237	6 042	5 878	5 759	13
Erhverv i alt	232 775	196 574	195 883	190 402	185 155	204 673	91
Husholdninger	562 527	467 553	466 452	470 358	453 132	446 887	
Andet	0	2	1	1	1	1	
I alt	795 302	664 128	662 337	660 762	638 288	651 562	
Grænsehandel, netto	40 941	10 998	14 101	9 584	7 403	4 309	
Total	836 243	675 126	676 437	670 345	645 692	655 870	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	21 176	35 255	43 734	40 360	45 799	56 355	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	297	634	526	464	468	484	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	211 303	160 685	151 623	149 579	138 889	147 835	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 8. NH₃-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes NH₃-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	tons						kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	133 061	103 198	102 632	101 688	98 842	94 696	872
2 Fremstillingsvirksomhed	17	260	227	198	186	194	0
3 Energi- og vandforsyning	0	1	1	1	1	1	0
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	4	372	331	326	271	247	2
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	7	76	80	84	80	84	0
6 Transportvirks., post og telekommunikation	10	21	22	24	20	21	0
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	2	28	30	32	35	37	0
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	2	23	23	25	26	27	0
Erhverv i alt	133 103	103 978	103 347	102 379	99 461	95 307	42
Husholdninger	99	1 911	2 011	2 116	2 171	2 265	
Andet	24	45	48	103	91	214	
I alt	133 226	105 934	105 405	104 597	101 723	97 786	
Grænsehandel, netto	9	82	117	87	70	44	
Total	133 235	106 016	105 522	104 685	101 793	97 831	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	0	0	0	0	0	0	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	0	0	0	0	0	0	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	133 103	103 978	103 347	102 379	99 461	95 307	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 9. N₂O-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes N₂O-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	tons						kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	29 194	22 832	22 003	21 552	20 735	20 184	186
2 Fremstillingsvirksomhed	3 573	3 298	3 466	3 085	2 730	3 118	6
3 Energi- og vandforsyning	843	839	735	784	799	966	27
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	38	66	56	60	66	71	0
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	56	81	75	78	81	87	0
6 Transportvirks., post og telekommunikation	769	1 174	1 411	1 333	1 438	1 741	6
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	14	24	25	27	31	34	0
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	323	255	255	231	234	247	1
Erhverv i alt	34 809	28 569	28 027	27 149	26 113	26 447	12
Husholdninger	386	987	1 037	1 076	1 118	1 160	
Andet	0	0	0	0	0	0	
I alt	35 194	29 556	29 064	28 225	27 231	27 607	
Grænsehandel, netto	- 50	- 40	- 14	- 23	- 44	- 81	
Total	35 145	29 516	29 050	28 202	27 187	27 526	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	576	960	1 191	1 099	1 247	1 526	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	9	20	17	21	21	22	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	34 223	27 589	26 819	26 030	24 845	24 899	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 10. CH₄-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes CH₄-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	tons						kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	184 504	183 231	183 861	185 887	182 202	178 854	1 647
2 Fremstillingsvirksomhed	2 363	4 617	5 069	5 069	5 232	5 290	10
3 Energi- og vandforsyning	1 095	15 628	14 920	16 081	15 994	15 696	437
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	83	139	125	129	130	137	1
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	221	471	475	474	466	454	2
6 Transportvirks., post og telekommunikation	760	886	846	964	880	1 001	4
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	69	169	186	205	214	210	0
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	73 207	68 368	67 647	68 031	68 809	67 047	152
Erhverv i alt	262 302	273 510	273 129	276 840	273 928	268 689	119
Husholdninger	5 158	7 000	7 220	7 423	7 127	7 156	
Andet	3 446	3 371	3 038	3 279	2 966	4 433	
I alt	270 905	283 881	283 387	287 542	284 021	280 278	
Grænsehandel, netto	211	97	138	88	55	25	
Total	271 116	283 978	283 525	287 630	284 076	280 303	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	207	345	428	395	448	548	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	5	11	9	11	11	12	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	262 089	273 154	272 692	276 434	273 469	268 129	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 11. NMVOC-udslip i husholdninger og erhverv 1990-2003* samt erhvervenes NMVOC-udslip 2003* i forhold til produktionsværdien, 2000-priser

	1990	1999	2000	2001	2002*	2003*	2003*
	tons						kg/mio. kr
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	11 479	9 503	9 239	9 209	8 921	8 845	81
2 Fremstillingsvirksomhed	15 439	17 078	19 397	17 744	18 214	16 863	33
3 Energi- og vandforsyning	1 167	4 296	4 020	4 339	4 311	4 294	119
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	3 980	3 997	3 626	3 542	3 624	3 658	24
5 Handel, hotel- og restaurationvirks. mv.	5 266	3 039	2 483	2 217	2 068	1 900	7
6 Transportvirks., post og telekommunikation	17 423	18 371	19 729	18 290	18 892	22 217	81
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	1 539	935	846	753	792	704	2
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	1 969	1 862	1 559	1 585	1 506	1 466	3
Erhverv i alt	58 262	59 080	60 899	57 679	58 327	59 948	27
Husholdninger	73 541	58 330	55 342	52 434	51 245	49 350	
Andet	104 812	64 012	70 585	43 882	50 800	67 742	
I alt	236 615	181 422	186 826	153 996	160 373	177 040	
Grænsehandel, netto	4 449	919	1 181	715	493	207	
Total	241 064	182 341	188 007	154 711	160 866	177 247	
Heraf danske skibes bunkring i udlandet	6 694	11 144	13 825	12 758	14 478	17 726	
Heraf danske flys bunkring i udlandet	74	151	107	119	110	113	
Memo: Erhverv i alt ekskl. bunkring	51 494	47 784	46 967	44 802	43 740	42 109	

Anm. Udslip forårsaget af de danske skibes og flys bunkring i udlandet indgår i branchen *Transportvirks., post og telekommunikation*.

Tabel 12.

Dansk udslip af CO₂, ekskl. bunkring, foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser samt udslippet i forhold til værdien af forbruget 1999-2001, 2000-priser

	1999	2000	2001	1999	2000	2001
	1.000 tons			tons pr. mio. kr. endelig anvendelse		
I alt	65 805	61 889	64 200	38	34	35
Privat forbrug i alt	33 761	31 398	32 170	55	51	52
110 Fødevarer	2 128	1 750	1 905	33	27	29
120 Ikke-alkoholiske drikkevarer	275	236	250	29	24	27
210 Alkoholiske drikkevarer	245	199	206	19	15	16
220 Tobak	59	48	58	4	4	4
310 Beklædning	256	193	220	11	8	9
320 Fodtøj	71	54	58	13	10	10
410 Husleje	234	183	205	7	5	6
420 Beregnet husleje af egen bolig	474	372	415	7	5	6
430 Reparation og vedligeholdelse af boliger	169	166	171	33	32	34
440 Tjenester i forb. med boliger	403	320	396	32	26	34
450 Elektricitet og brændsel	20 028	19 122	19 653	518	524	509
510 Møbler og gulvtæpper mv.	242	201	207	17	14	15
520 Gardiner, sengelinned mv.	53	38	45	16	13	15
530 Husholdningsmaskiner mv.	56	45	51	11	9	9
540 Service, køkkenudstyr	64	44	49	17	11	13
550 Husholdnings- og haveredskaber	45	38	42	16	12	13
560 Andre varer og tjenester til husholdningen	88	75	74	15	12	13
610 Medicin, vitaminer, briller mv.	85	69	75	12	9	10
620 Læge, tandlæge mv.	75	62	64	12	10	10
630 Hospitaler, sanatorier mv.	21	17	22	12	10	11
710 Anskaffelse af køretøjer	190	146	134	6	5	5
720 Drift af individuelle transportmidler	6 781	6 815	6 615	170	173	169
730 Køb af transportydelse	675	612	685	88	78	88
810 Telefon, telefax og porto mv.	120	110	111	11	9	9
910 Elektronisk fritidsudstyr mv.	173	142	163	13	10	11
920 Musikinstrumenter, både mv.	31	30	31	13	12	13
930 Sportsudstyr, legetøj, kæledyr mv.	351	287	289	27	23	23
940 Forlystelser, tv-licens mv.	328	276	323	16	13	16
950 Bøger, blade, papir mv.	159	137	147	16	14	15
960 Pakkede ferierejser	224	216	202	36	37	39
970 Undervisning	69	57	60	14	12	13
981 Udgifter på restauranter mv.	662	614	686	24	22	25
982 Udgifter til hoteller mv.	90	72	80	27	21	25
991 Personlig pleje	174	138	153	14	11	12
992 Personlige effekter	55	46	52	14	11	12
993 Sociale foranstaltninger	141	119	138	12	10	11
994 Forsikring	88	77	86	6	6	6
995 Finansielle tjensteydelser	174	158	169	7	5	6
996 Advokater, andre tjensteydelser	54	45	53	13	11	13
998 Turistindtægter	-1 956	-2 014	-2 269	71	66	68
Foreninger, organisationer mv.	104	84	97	11	9	10
Andre endelige anvendelser	32 044	30 491	32 030	31	27	28
Markedsførelse individuelt off. forbrug	175	147	159	11	9	9
Ikke markedsførelse individuelt off. forbrug	3 014	2 498	2 931	15	12	14
Kollektivt off. forbrug	1 605	1 320	1 413	16	13	14
Investeringer	5 403	4 894	5 089	22	19	20
Lagerforskydninger	- 127	486	156	- 103	43	21
Eksport af varer og tjenester	21 974	21 146	22 282	41	35	36

Anm. Opgørelsen er foretaget ved modelberegninger på baggrund af input-output-tabellerne. Ved opgørelsen af udslip i forhold til værdien af forbruget er værdien opgjort i 2000-priser.

Tabel 13.

Dansk udslip af SO₂, ekskl. bunkring, foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser samt udslippet i forhold til værdien af forbruget 1999-2001, 2000-priser

	1999	2000	2001	1999	2000	2001
	tons			kg pr. mio. kr. endelig anvendelse		
I alt	58 753	33 566	30 740	34	18	17
Privat forbrug i alt	27 721	11 997	10 675	45	19	17
110 Fødevarer	2 153	1 047	1 100	34	16	17
120 Ikke-alkoholiske drikkevarer	260	120	129	27	12	14
210 Alkoholiske drikkevarer	225	92	86	17	7	6
220 Tobak	50	16	18	4	1	1
310 Beklædning	228	71	71	9	3	3
320 Fodtøj	64	20	19	12	4	3
410 Husleje	226	124	136	6	3	4
420 Beregnet husleje af egen bolig	458	252	275	6	3	4
430 Reparation og vedligeholdelse af boliger	159	129	129	31	25	26
440 Tjenester i forb. med boliger	391	128	136	31	11	12
450 Elektricitet og brændsel	19 008	8 008	6 805	492	219	176
510 Møbler og gulvtæpper mv.	187	66	59	13	5	4
520 Gardiner, sengelinned mv.	44	13	13	14	4	4
530 Husholdningsmaskiner mv.	45	16	16	9	3	3
540 Service, køkkenudstyr	52	15	14	14	4	4
550 Husholdnings- og haveredskaber	36	12	12	13	4	4
560 Andre varer og tjenester til husholdningen	73	32	28	12	5	5
610 Medicin, vitaminer, briller mv.	74	26	25	11	4	3
620 Læge, tandlæge mv.	73	26	22	11	4	3
630 Hospitaler, sanatorier mv.	21	8	8	12	4	4
710 Anskaffelse af køretøjer	136	44	35	4	2	1
720 Drift af individuelle transportmidler	1 169	618	518	29	16	13
730 Køb af transportydelser	358	157	150	47	20	19
810 Telefon, telefax og porto mv.	101	49	47	9	4	4
910 Elektronisk fritidsudstyr mv.	141	48	48	10	3	3
920 Musikinstrumenter, både mv.	25	10	9	10	4	4
930 Sportsudstyr, legetøj, kæledyr mv.	426	282	259	32	22	21
940 Forlystelser, tv-licens mv.	325	125	120	16	6	6
950 Bøger, blade, papir mv.	142	50	46	15	5	5
960 Pakkede ferierejser	173	69	52	28	12	10
970 Undervisning	67	25	21	14	5	5
981 Udgifter på restauranter mv.	677	325	324	25	12	12
982 Udgifter til hoteller mv.	95	37	36	28	11	11
991 Personlig pleje	152	49	49	12	4	4
992 Personlige effekter	45	15	15	11	4	4
993 Sociale foranstaltninger	137	55	52	12	5	4
994 Forsikring	85	39	37	6	3	3
995 Finansielle tjensteydelser	169	76	70	7	3	2
996 Advokater, andre tjensteydelser	45	16	17	11	4	4
998 Turistindtægter	- 678	- 352	- 367	25	12	11
Foreninger, organisationer mv.	101	38	35	10	4	4
Andre endelige anvendelser	31 032	21 569	20 064	30	19	18
Markedsmæssigt individuelt off. forbrug	163	64	59	11	4	3
Ikke markedsmæssigt individuelt off. forbrug	2 966	1 130	1 067	15	5	5
Kollektivt off. forbrug	1 227	555	558	12	5	5
Investeringer	4 822	2 924	3 039	20	11	12
Lagerforskydninger	- 314	444	- 11	- 256	40	- 2
Eksport af varer og tjenester	22 168	16 451	15 353	41	27	25

Anm. Opgørelsen er foretaget ved modelberegninger på baggrund af input-output-tabellerne. Ved opgørelsen af udslip i forhold til værdien af forbruget er værdien opgjort i 2000-priser.

Tabel 14.

Dansk udslip af NO_x, ekskl. bunkring, foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser samt udslippet i forhold til værdien af forbruget 1999-2001, 2000-priser

	1999	2000	2001	1999	2000	2001
	tons			kg pr. mio. kr. endelig anvendelse		
I alt	233 632	219 069	215 383	136	120	117
Privat forbrug i alt	94 579	85 534	80 978	153	139	131
110 Fødevarer	9 319	8 158	8 242	146	126	127
120 Ikke-alkoholiske drikkevarer	959	832	848	101	86	91
210 Alkoholiske drikkevarer	847	682	659	65	52	50
220 Tobak	196	162	187	15	12	14
310 Beklædning	836	647	672	35	26	26
320 Fodtøj	220	180	171	40	32	30
410 Husleje	825	614	671	23	17	19
420 Beregnet husleje af egen bolig	1 671	1 244	1 362	23	17	19
430 Reparation og vedligeholdelse af boliger	618	528	549	121	103	109
440 Tjenester i forb. med boliger	1 162	917	982	93	75	84
450 Elektricitet og brændsel	29 739	27 169	26 479	769	744	686
510 Møbler og gulvtæpper mv.	805	679	651	58	49	47
520 Gardiner, sengelinned mv.	170	126	137	53	43	45
530 Husholdningsmaskiner mv.	196	158	168	38	30	31
540 Service, køkkenudstyr	212	157	159	55	40	41
550 Husholdnings- og haveredskaber	161	136	139	56	44	44
560 Andre varer og tjenester til husholdningen	365	312	289	61	52	50
610 Medicin, vitaminer, piller mv.	301	245	247	44	34	31
620 Læge, tandlæge mv.	202	173	172	32	28	27
630 Hospitaler, sanatorier mv.	58	47	57	34	27	28
710 Anskaffelse af køretøjer	757	575	486	23	22	19
720 Drift af individuelle transportmidler	40 775	39 223	35 610	1 024	995	911
730 Køb af transportydelser	5 331	4 906	4 955	696	622	639
810 Telefon, telefax og porto mv.	475	445	435	44	37	35
910 Elektronisk fritidsudstyr mv.	637	539	562	47	36	37
920 Musikinstrumenter, både mv.	123	114	112	51	44	47
930 Sportsudstyr, legetøj, kæledyr mv.	1 317	1 135	1 043	100	89	84
940 Forlystelser, tv-licens mv.	892	764	803	43	37	39
950 Bøger, blade, papir mv.	510	434	443	52	43	44
960 Pakkede ferierejser	683	636	545	111	110	106
970 Undervisning	207	162	158	43	35	35
981 Udgifter på restauranter mv.	2 250	2 172	2 186	83	78	80
982 Udgifter til hoteller mv.	259	216	214	76	63	67
991 Personlig pleje	574	465	469	45	36	38
992 Personlige effekter	196	172	173	49	40	41
993 Sociale foranstaltninger	449	376	398	39	31	33
994 Forsikring	258	230	236	18	17	17
995 Finansielle tjensteydelser	495	447	439	20	15	16
996 Advokater, andre tjensteydelser	176	146	163	44	36	39
998 Turistindtægter	-10 958	-11 038	-11 557	398	364	347
Foreninger, organisationer mv.	309	249	262	31	25	26
Andre endelige anvendelser	139 052	133 535	134 405	137	119	118
Markedsførelse individuelt off. forbrug	546	464	478	35	29	28
Ikke markedsførelse individuelt off. forbrug	9 070	7 350	7 805	45	36	37
Kollektivt off. forbrug	6 454	5 150	5 395	63	50	52
Investeringer	21 827	19 426	19 254	89	74	74
Lagerforskydninger	- 617	1 543	774	- 504	138	106
Eksport af varer og tjenester	101 773	99 602	100 699	190	165	162

Anm. Opgørelsen er foretaget ved modelberegninger på baggrund af input-output-tabellerne. Ved opgørelsen af udslip i forhold til værdien af forbruget er værdien opgjort i 2000-priser.

Tabel 15. Forsuringen i Danmark og Danmarks bidrag til drivhuseffekten 1990-2003*

	Forsuring		Drivhuseffekt	
	1.000 tons PAE	indeks 1990=100	mio. tons CO ₂ -ækvivalenter	indeks 1990=100
1990	12,1	100	80 617	100
1991	11,1	92	92 933	115
1992	9,5	78	84 576	105
1993	9,4	78	89 159	111
1994	8,9	74	91 318	113
1995	8,0	66	89 362	111
1996	10,5	87	102 311	127
1997	8,8	73	93 951	117
1998	9,3	77	93 871	116
1999	8,4	70	89 312	111
2000	7,9	65	91 246	113
2001	8,0	66	88 472	110
2002*	7,5	62	89 221	111
2003*	7,5	62	99 334	123

Anm. I opgørelsen af bidraget til drivhuseffekten, men ikke til forsuringen, indgår emissioner, som følge af danske skibes og flys bunkring i udlandet, jf. afsnit 8, kilder og metode.

Tabel 16. Sammensætningen af Danmarks bidrag til drivhuseffekten 1990-2003*

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*
	— mio. tons CO ₂ -ækvivalenter —									
I alt	80 618	89 362	102 311	93 951	93 871	89 312	91 246	88 472	89 221	99 335
Privat forbrug	11 370	12 955	13 373	13 053	12 813	12 795	12 760	13 246	13 513	13 775
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	17 360	16 447	16 382	16 654	16 675	16 542	16 148	16 097	15 822	15 555
Industri	8 863	9 944	10 104	9 970	9 748	9 959	9 821	9 745	9 412	9 163
Energiforsyning	27 368	33 647	46 550	37 442	33 804	30 695	27 436	28 837	29 351	35 002
Transportvirksomhed m.m.	4 628	4 976	5 213	5 301	5 418	4 915	5 053	5 345	4 485	4 924
Danske skibes og flys bunkring i udlandet	9 632	11 584	11 334	12 566	16 993	16 167	19 816	18 438	20 847	25 409
Andet	5 880	5 912	6 074	5 949	5 731	5 967	5 519	5 559	5 649	5 819
Bidrag fra vedmassetilvækst, netto, emissioner fra arealanvendelse samt afbrænding af biomasse	-4 483	-6 103	-6 718	-6 985	-7 311	-7 727	-5 309	-8 795	-9 859	-10 312

Anm. *Transportvirksomhed m.m.* inkluderer post og telekommunikation. *Andet* inkluderer bygge- og anlægsvirksomhed, handel, hotel og restaurationsvirksomhed, finansieringsvirksomhed mv. og forretningsservice, offentlige og per-

sonlige tjenesteydelser samt andre ikke energirelaterede emissioner, der ikke kan branchefordeles.

Tabel 17. CO₂-udslip forårsaget af transport 2003*

	Vejtrafik	Tog	Skibe	Fly	I alt
	1.000 tons				
Husholdninger	6 268	0	0	0	6 268
Landbrug	127	0	0	0	127
Industri	506	0	0	0	506
Landtransport	2 016	218	0	0	2 233
Skibsfart	3	0	935	0	938
Danske skibes bunkring i udlandet	0	0	24 299	0	24 299
Lufttransport	4	0	0	1 473	1 477
Danske flys bunkring i udlandet	0	0	0	619	619
Andre brancher	2 941	0	0	0	2 941
I alt	11 864	218	25 234	2 092	39 408
Grænsehandel, netto	- 464	0	0	0	- 464
Total	11 400	218	25 234	2 092	38 944

Anm. *Landbrug* er defineret som branche 011009, *Industri* omfatter brancherne 140009-370000, *Landtransport* 601000-602409, *Skibsfart* er branche 610000 og *Lufttransport* branche 620000, jf. Nationalregn-

skabsstatistik 2002. Vedr. *Danske skibes og flys bunkring i udlandet*, se afsnit 8, kilder og metode.

Tabel 18. Overgangstabel 2003*

	CO ₂	SO ₂	NO _x	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NM ₂ VOC
	1.000 tons	tons	tons	tons	tons	tons	tons	tons
Total for luftemissioner af NAMEA-typen	97 067	559 339	882 849	655 870	97 831	27 526	280 304	177 247
1 Definitoriske forskelle knyttet til CO₂ (=1.1+1.2)	12 641							
1.1 CO ₂ reduktion forårsaget af vedmassestiltækst, netto. Fratrækkes i DMU-totalen	3 533							
1.2 CO ₂ emissioner forårsaget af afbrænding af biomasse. Medregnes ikke i DMU-totalen	9 108							
2. Andre definitoriske forskelle (=2.1 + ... +2.5)	26 302	528 383	673 738	63 349	44	1 527	625	18 749
2.1 Luftemissioner forårsaget af danske skibes bunkring i udlandet	24 299	523 791	662 644	56 355	0	1 526	548	17 726
2.2 Luftemissioner forårsaget af danske flys bunkring i udlandet	619	20	2 627	484	0	22	12	113
2.3 Anden søtransport	510	4 544	4 158	220	0	16	12	373
2.4 Anden lufttransport	1 338	43	5 729	1 983	0	43	28	329
2.5 Grænsehandel	- 464	- 15	-1 420	4 309	44	- 81	25	207
Total for DMU's emissionsopgørelse (= NAMEA-totalen ÷ 1 ÷ 2)	58 124	30 956	209 111	592 521	97 786	25 999	279 679	158 498

Anm: Kilden til totalen for DMU's emissionsopgørelse er for stofferne CO₂, N₂O og CH₄ DMU's indberetning til UNFCCC den 15. april 2005, mens DMU's indberetning til UNECE den 17. maj 2005 ligger til grund for totalen for stofferne SO₂, NO_x, CO, NH₃ og NM₂VOC.

Tabel 19. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede CO₂-udslip¹ fra 1990

År	Dekomponering af ændring på bidrag fra bagvedliggende faktorer						Ændring i alt	Total emission ²
	Emissions-koefficienter	Sammen sætning af energi forbrugt	Energi-intensitet	Sammen sætning af input	Den endelige efterspørgsels sammen sætning	Niveauet for den endelige efterspørgsel		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)+...+(6)=(7)	(8)
	Mio. tons CO ₂							
1990								46,3
1991	0,0	0,0	7,1	0,7	0,0	2,2	9,9	56,2
1992	0,0	-0,2	0,9	1,2	-0,2	2,8	4,4	50,7
1993	0,0	-0,3	3,2	-1,8	0,5	4,4	6,0	52,3
1994	0,0	-1,0	6,4	-2,4	0,6	6,5	10,1	56,4
1995	0,0	-1,6	2,7	-1,0	-0,4	7,6	7,3	53,5
1996	0,0	-2,0	10,5	-1,4	2,9	10,7	20,7	67,0
1997	0,0	-2,7	5,1	-1,8	0,2	10,9	11,7	57,9
1998	0,0	-3,6	2,7	-1,7	-1,2	11,8	8,1	54,4
1999	0,0	-4,0	-0,3	-2,3	-1,8	13,2	4,8	51,1
2000	0,0	-4,9	-3,4	-3,2	-2,6	15,3	1,2	47,5
2001	0,0	-5,3	-1,9	-3,0	-3,4	16,6	3,0	49,3
2002	0,0	-5,5	-0,7	-4,8	-3,9	17,5	2,7	48,9
2003	0,0	-5,4	2,1	-3,5	-3,5	18,8	8,5	54,8

¹ Ekskl. danske skibes og flys bunkring i udlandet

² Total emission i et år (8) fås ved at addere ændringen i alt (7) sammenlignet med 1990 til total emission (8) i udgangsåret 1990.

Tabel 20. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede SO₂-udslip¹ fra 1990

År	Dekomponering af ændring på bidrag fra bagvedliggende faktorer						Ændring i alt	Total emission ²
	Emissions- koefficienter	Sammen- sætning af energi forbruget	Energi- intensitet	Sammen- sætning af input	Den endelige efterspørgsels sammen- sætning	Niveauet for den endelige efterspørgsel		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)+...+(6)=(7)	(8)
1.000 tons SO ₂								
1990								172,4
1991	9,3	0,0	35,5	5,0	1,0	8,0	58,8	231,2
1992	-14,6	-2,3	4,9	5,7	0,1	11,0	4,7	177,1
1993	-54,0	-6,1	12,3	-6,0	7,1	14,4	-32,2	140,2
1994	-72,1	-7,7	27,7	-7,8	2,5	25,2	-32,2	140,2
1995	-48,8	-24,3	12,9	-3,3	-5,6	32,7	-36,5	135,9
1996	-58,5	-31,5	43,1	-3,9	11,6	38,0	-1,1	171,3
1997	-84,2	-35,7	16,0	-4,5	-4,0	37,9	-74,5	97,9
1998	-95,6	-32,6	5,0	-4,1	-7,7	38,2	-96,8	75,6
1999	-101,8	-37,0	-4,1	-6,2	-1,3	32,8	-117,6	54,8
2000	-119,1	-36,4	-13,1	-7,0	-5,4	39,0	-142,0	30,4
2001	-129,2	-33,7	-9,2	-6,6	-5,2	39,5	-144,4	28,0
2002	-130,1	-35,3	-5,3	-11,0	-5,0	39,0	-147,8	24,6
2003	-143,1	-28,9	1,8	-8,5	-2,8	42,3	-139,1	33,2

¹ Ekskl. danske skibes og flys bunkring i udlandet² Total emission i et år (8) fås ved at addere ændringen i alt (7) sammenlignet med 1990 til total emission (8) i udgangsåret 1990.**Tabel 21. Analyse af ændringen i erhvervenes energirelaterede NO_x-udslip¹ fra 1990**

År	Dekomponering af ændring på bidrag fra bagvedliggende faktorer						Ændring i alt	Total emission ²
	Emissions- koefficienter	Sammen- sætning af energi forbruget	Energi- intensitet	Sammen- sætning af input	Den endelige efterspørgsels sammen- sætning	Niveauet for den endelige efterspørgsel		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)+...+(6)=(7)	(8)
1.000 tons NO _x								
1990								230,9
1991	11,1	-1,4	27,8	1,1	-2,8	10,8	46,7	277,6
1992	-10,2	-2,1	2,4	5,9	-3,2	11,3	4,1	235,1
1993	-16,1	-2,5	10,2	-4,7	-3,0	21,2	5,2	236,1
1994	-27,4	-3,6	19,0	-5,0	5,1	22,5	10,7	241,6
1995	-30,2	-8,2	8,3	-0,6	9,1	18,1	-3,7	227,2
1996	-29,7	-13,2	33,3	-3,1	11,5	36,8	35,5	266,5
1997	-48,1	-11,2	12,8	-3,5	11,0	29,7	-9,4	221,6
1998	-53,4	-14,2	5,1	-2,9	4,5	34,6	-26,2	204,7
1999	-61,9	-17,4	-6,6	-5,7	-8,3	54,1	-45,8	185,1
2000	-64,7	-18,3	-20,2	-7,4	-4,3	57,3	-57,6	173,4
2001	-74,7	-17,7	-14,1	-7,7	-9,2	65,2	-58,1	172,9
2002	-72,5	-21,4	-14,8	-13,5	-15,6	71,7	-66,2	164,7
2003	-80,6	-17,8	-5,2	-10,8	-15,5	77,1	-52,8	178,1

¹ Ekskl. danske skibes og flys bunkring i udlandet² Total emission i et år (8) fås ved at addere ændringen i alt (7) sammenlignet med 1990 til total emission (8) i udgangsåret 1990.

Tabel 22. Endeligt forbrug af vand 1998-2003*

	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*
	1.000 m ³					
I alt	758 451	711 613	731 610	708 893	667 857	651 160
Husholdninger	267 373	270 626	266 866	259 172	250 297	248 054
Brancher i alt	491 078	440 987	464 745	449 721	417 560	403 106
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	259 045	218 931	237 553	237 379	204 628	208 627
2 Industri	111 918	99 409	111 113	99 855	98 971	82 938
3 Energi- og vandforsyning	60 447	55 433	51 785	51 022	56 096	56 733
heraf vandforsyning	51 419	47 835	44 630	44 059	47 935	47 606
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	789	7 486	6 280	2 002	748	671
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	15 361	14 933	15 313	14 828	14 936	13 688
6 Transportvirks., post og telekommunikation	4 053	3 793	3 752	3 693	3 852	3 810
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	3 709	3 647	3 692	3 773	4 030	3 804
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	35 756	37 354	35 259	37 169	34 299	32 835

Tabel 23. Vandintensitet 1998-2003*

	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*
	m ³ pr. mio.kr ¹					
Brancher i alt	245	212	214	203	186	179
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	2 727	2 150	2 208	2 237	1 898	1 922
2 Industri	231	201	216	191	192	162
3 Energi- og vandforsyning	1 506	1 391	1 316	1 256	1 474	1 578
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	5	50	41	13	5	4
5 Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	58	53	54	52	52	47
6 Transportvirks., post og telekommunikation	20	18	15	14	15	14
7 Finansieringsvirks. mv., forretningsservice	10	10	9	9	9	9
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	87	89	84	86	78	74

¹ Produktionsværdi i 2000-priser

Tabel 24. Endeligt forbrug af vand foranlediget af privat forbrug og andre endelige anvendelser 1999-2001, 2000-priser

	1999	2000	2001	1999	2000	2001
	1.000 m ³			m ³ pr. mio. kr. endelig anvendelse		
I alt	711 613	731 611	708 894	414	402	402
Privat forbrug i alt	393 005	392 837	378 404	636	637	637
110 Fødevarer	41 989	48 377	44 926	657	747	747
120 Ikke-alkoholiske drikkevarer	5 447	6 369	6 100	574	659	659
210 Alkoholiske drikkevarer	5 466	5 878	5 276	421	446	446
220 Tobak	224	214	218	17	16	16
310 Beklædning	1 114	1 119	966	46	45	45
320 Fodtøj	368	453	429	67	82	82
410 Husleje	1 132	1 111	1 042	32	31	31
420 Beregnet husleje af egen bolig	2 294	2 252	2 115	32	31	31
430 Reparation og vedligeholdelse af boliger	495	551	458	97	107	107
440 Tjenester i forb. med boliger	304 478	297 231	290 434	24 307	24 442	24 442
450 Elektricitet og brændsel	4 801	5 093	4 766	124	139	139
510 Møbler og gulvtæpper mv.	1 419	1 420	1 351	102	102	102
520 Gardiner, sengelinned mv.	399	288	323	124	98	98
530 Husholdningsmaskiner mv.	173	156	144	33	30	30
540 Service, køkkenudstyr	220	177	164	57	45	45
550 Husholdnings- og haveredskaber	151	145	132	52	47	47
560 Andre varer og tjenester til husholdningen	533	504	437	90	84	84
610 Medicin, vitaminer, briller mv.	433	386	344	63	53	53
620 Læge, tandlæge mv.	310	275	266	49	44	44
630 Hospitaler, sanatorier mv.	200	187	194	118	107	107
710 Anskaffelse af køretøjer	607	513	385	19	19	19
720 Drift af individuelle transportmidler	2 591	2 341	2 367	65	59	59
730 Køb af transportydelser	784	718	658	102	91	91
810 Telefon, telefax og porto mv.	282	320	295	26	27	27
910 Elektronisk fritidsudstyr mv.	593	572	553	44	39	39
920 Musikinstrumenter, både mv.	213	215	232	89	83	83
920 Sportsudstyr, legetøj, kæledyr mv.	3 699	4 082	3 217	281	321	321
940 Forlystelser, tv-licens mv.	1 616	1 506	1 338	79	73	73
950 Bøger, blade, papir mv.	487	474	445	50	47	47
960 Pakkede ferierejser	839	771	740	136	133	133
970 Undervisning	925	914	795	192	197	197
981 Udgifter på restauranter mv.	8 776	9 810	9 696	323	354	354
982 Udgifter til hoteller mv.	1 550	1 529	1 387	457	448	448
991 Personlig pleje	1 775	1 716	1 583	138	132	132
992 Personlige effekter	189	214	195	48	49	49
993 Sociale foranstaltninger	1 894	1 921	1 791	163	159	159
994 Forsikring	339	345	310	23	25	25
995 Finansielle tjensteydelser	648	678	577	26	23	23
996 Advokater, andre tjensteydelser	440	391	471	110	97	97
998 Turistindtægter	-7 430	-8 879	-9 187	270	293	293
Foreninger, organisationer mv.	539	501	473	55	51	51
Andre endelige anvendelser	318 608	338 774	330 489	339	334	321
Markedsførelse individuelt off. forbrug	870	774	690	56	48	48
Ikke markedsførelse individuelt off. forbrug	36 116	34 950	33 004	179	170	170
Kollektivt off. forbrug	6 646	6 200	8 003	65	60	60
Investeringer	24 191	24 067	16 581	99	92	92
Lagerforskydninger	-3 733	3 155	1 548	-3 047	282	282
Eksport af varer og tjenester	254 518	269 628	270 663	476	448	448

Anm. Opgørelsen er foretaget ved modelberegninger på baggrund af input-output-tabellen for 2001. Ved opgørelsen af vandforbrug i forhold til værdien af forbruget, er værdien opgjort i 2000-priser.

Tabel 25. Danske miljøskatter og -afgifter 1997-2003*

	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*
	mio. kr.						
Miljøskatter i alt	52 350	59 113	62 506	60 816	62 629	66 058	65 351
Produktskatter	47 178	53 682	56 045	53 719	54 973	57 933	57 199
Andre produktionsskatter	1 071	1 275	1 518	1 612	1 771	1 951	1 969
Skatter på indkomst, formue etc	4 101	4 156	4 943	5 485	5 884	6 174	6 183
Forureningsskatter i alt	1 924	2 429	2 634	2 697	2 732	2 848	2 655
Afgift af visse detailsalgspakninger	383	635	565	592	587	690	652
Afgift af engangsservice	53	59	60	65	99	113	115
Afgift af bekæmpelsesmidler	240	300	453	366	355	386	389
Afgift vedrørende affald	867	889	981	999	1 069	1 045	973
Afgift af CFC	0	0	0	0	48	57	57
Afgift af poser af papir eller plast mv	164	168	175	178	174	171	183
Afgift af nikkel/kadmium batterier	37	25	25	21	20	20	15
Afgift af klorerede opløsningsmidler	3	2	2	2	1	1	1
Afgift af spildevand	164	305	309	391	269	265	175
Afgift af kvælstof	0	8	34	30	27	28	26
Afgift af visse vækstfremmere	0	18	11	0	0	0	0
Afgift af PVC folie	0	0	6	7	10	11	12
Afgift af PVC og ftalater	0	0	0	31	66	55	50
Afgift af akkumulatorer	11	19	14	14	8	7	8
Energiskatter i alt	24 879	28 343	32 099	32 987	35 507	35 789	36 654
heraf miljørelaterede energiskatter	4 113	4 700	5 344	5 047	4 944	4 747	5 017
Afgift af CO ₂	3 736	4 325	4 846	4 883	4 835	4 624	4 826
Afgift af svovl	377	375	499	164	109	123	191
Andre energiskatter:	8 634	9 270	11 221	12 536	14 127	15 074	15 271
Benzinafgift	8 606	8 921	9 912	10 004	10 149	10 450	10 445
Afgift af elektricitet	5 542	7 114	7 343	7 430	7 761	8 169	8 455
Afgift af visse olieprodukter	5 832	6 234	6 728	6 579	7 017	6 994	7 245
Afgift af gas	54	200	207	178	200	200	190
Afgift af stenkul og brunkul mv	705	825	1 255	1 217	1 458	1 538	1 679
Afgift af naturgas	28	350	1 308	2 532	3 978	3 691	3 622
Transportskatter i alt	24 069	26 596	26 103	23 593	22 822	25 842	24 473
Vægtafgift af motorkøretøjer anvendt af husholdningerne	4 101	4 156	4 943	5 318	5 634	5 992	6 048
Vægtafgift af motorkøretøjer anvendt af brancherne	1 071	1 275	1 518	1 612	1 771	1 951	1 969
Registreringsafgift af motorkøretøjer	16 530	18 526	16 879	13 850	12 288	14 566	13 052
Registreringsafgift af fly mv	0	0	0	0	0	0	0
Indtægter ved salg af nummerplader	485	536	541	506	481	515	494
Afgift af dæk	19	21	25	29	49	37	35
Afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer	1 314	1 347	1 441	1 327	1 503	1 809	1 946
Passagerafgift	280	454	461	477	529	458	466
Vejbenyttelse	270	281	295	307	317	331	328
Miljøbidrag af biler	0	0	0	167	250	182	135
Ressourceskatter i alt	1 478	1 745	1 670	1 539	1 567	1 578	1 570
Afgift af råstofindvinding og -import	145	156	183	182	168	156	152
Afgift af ledningsført vand	1 334	1 588	1 487	1 357	1 399	1 422	1 417

Anm Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Tabel 26. Miljørelaterede subsidier 1997-2003*

	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*
	mio. kr.						
Miljørelaterede subsidier i alt	10 235	10 189	10 408	9 980	10 365	10 122	10 717
Forureningsrelaterede	774	758	963	824	899	963	1 088
Renovation og forbrænding	225	215	257	227	218	264	335
Hektarstøtte og jordudtagning (braklægning)	433	418	580	462	548	522	554
Andre EU-ordninger Heraf forurening	60	70	74	89	103	150	173
Subsidier til fiskepleje, herunder udsætninger	28	30	33	30	27	27	26
Subsidier til miljøstyring og miljørevision mv i virksomheder	22	24	19	16	3	0	0
Subsidier til industriel udnyttelse af miljøteknologi	5	0	0	0	0	0	0
Energirelaterede	1 074	1 252	1 246	710	586	561	233
El-subsidie	1 074	1 252	1 246	710	586	561	233
Transportrelaterede	8 337	8 131	8 108	8 289	8 759	8 496	9 329
DSB	5 948	5 818	5 717	5 833	6 312	5 989	6 790
Kommunal busdrift mv	728	738	771	1 046	1 485	1 524	1 543
Statlige tilskud til privatbaner	88	93	87	97	1	1	1
Kommunale tilskud til busdrift mv	1 573	1 482	1 533	1 313	960	982	995
Ressourcerelaterede	50	49	91	157	122	102	67
Statsskovvæsenet	50	49	91	157	122	102	67

Anm.: Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Tabel 27. Produktions- og importskatter fordelt på endelige anvendelser og 8 branchegrupper 2001-2003*

	Forurenings- skatter	Energi- skatter	heraf CO ₂ /SO ₂	Transport- skatter	Ressource- skatter	Miljø- skatter i alt	Moms	Øvrige produktions skatter	Skatter i alt
	mio. kr.								
2001									
I alt	2 732	35 507	4 944	16 938	1 568	56 745	128 550	44 649	229 943
Endelige anvendelser i alt	655	21 805	1 999	13 714	1 273	37 446	97 530	-	-
Privat forbrug	632	21 751	1 999	7 583	1 273	31 240	74 212	-	-
Andre endelige anvendelser	23	53	0	6 130	0	6 207	23 318	-	-
Brancher i alt	2 077	13 703	2 945	3 224	295	19 298	31 020	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	245	1 175	411	246	14	1 679	89	-	-
2 Industri	502	2 365	806	282	62	3 210	759	-	-
3 Energi- og vandforsyning	25	70	75	28	0	124	11	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	36	982	123	452	85	1 555	97	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	346	1 942	418	631	0	2 919	898	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	48	2 622	357	1 006	8	3 685	2 724	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	77	1 075	171	268	10	1 430	9 231	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	798	3 472	584	311	115	4 696	17 211	-	-
2002*									
I alt	2 848	35 789	4 747	19 668	1 579	59 930	132 394	46 233	238 512
Endelige anvendelser i alt	677	22 157	1 968	16 209	1 293	40 342	-	-	-
Privat forbrug	652	22 100	1 968	8 969	1 293	33 020	-	-	-
Andre endelige anvendelser	25	57	0	7 240	0	7 322	-	-	-
Brancher i alt	2 171	13 632	2 779	3 459	287	19 588	-	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	265	1 158	383	275	13	1 710	-	-	-
2 Industri	561	2 288	793	305	58	3 214	-	-	-
3 Energi- og vandforsyning	25	71	79	31	0	128	-	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	33	985	131	503	80	1 601	-	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	379	1 927	423	677	0	2 985	-	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	47	2 612	331	1 066	8	3 735	-	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	76	1 082	157	280	11	1 451	-	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	786	3 509	480	322	117	4 764	-	-	-
2003*									
I alt	2 655	36 654	5 017	18 290	1 570	59 168	135 092	47 328	241 588
Endelige anvendelser i alt	609	22 587	2 003	14 758	1 288	39 242	-	-	-
Privat forbrug	585	22 521	2 003	8 255	1 288	32 650	-	-	-
Andre endelige anvendelser	24	65	0	6 503	0	6 593	-	-	-
Brancher i alt	2 046	14 067	3 014	3 532	281	19 926	-	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	265	1 201	405	281	12	1 759	-	-	-
2 Industri	528	2 334	823	312	56	3 230	-	-	-
3 Energi- og vandforsyning	21	73	121	32	0	127	-	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	30	1 047	130	515	77	1 670	-	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	364	1 972	450	690	0	3 025	-	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	41	2 710	380	1 087	8	3 847	-	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	70	1 110	178	285	11	1 475	-	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	727	3 619	527	329	117	4 791	-	-	-

Anm Sammenlægning af enkeltplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Tabel 28. Produktionssubsidier fordelt på endelige anvendelser og 8 branchegrupper 2001-2003*

	Forurenings- relaterede subsidier	Energi- relaterede subsidier	Transport- relaterede subsidier	Ressource- relaterede subsidier	Miljø- relaterede subsidier i alt	Øvrige produktions- subsidier	Subsidier i alt
mio. kr.							
2001							
I alt	899	587	8 758	122	10 366	30 665	41 031
Endelige anvendelser i alt	5	209	5 035	73	5 321	-	-
Privat forbrug	5	120	5 035	73	5 234	-	-
Andre endelige anvendelser	0	88	0	0	87	-	-
Brancher i alt	894	378	3 724	50	5 045	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	679	15	9	1	704	-	-
2 Industri	4	197	273	42	515	-	-
3 Energi- og vandforsyning	8	3	9	0	20	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	4	2	21	1	28	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	23	26	160	0	208	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	16	11	2 199	0	2 225	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	30	17	169	0	215	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	131	108	885	6	1 130	-	-
2002*							
I alt	963	561	8 496	102	10 122	32 598	42 720
Endelige anvendelser i alt	5	200	4 868	61	5 134	-	-
Privat forbrug	5	115	4 868	61	5 051	-	-
Andre endelige anvendelser	0	84	0	0	83	-	-
Brancher i alt	958	361	3 628	41	4 988	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	701	14	9	1	725	-	-
2 Industri	1	189	260	35	484	-	-
3 Energi- og vandforsyning	10	3	8	0	21	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	5	2	20	1	27	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	27	25	152	0	204	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	19	10	2 165	0	2 194	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	36	16	161	0	213	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	159	103	853	5	1 120	-	-
2003*							
I alt	1 088	233	9 329	67	10 717	31 366	42 083
Endelige anvendelser i alt	7	83	5 372	40	5 502	-	-
Privat forbrug	7	48	5 372	40	5 468	-	-
Andre endelige anvendelser	0	35	0	0	34	-	-
Brancher i alt	1 081	150	3 957	27	5 215	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	756	6	10	1	772	-	-
2 Industri	1	78	293	23	395	-	-
3 Energi- og vandforsyning	13	1	9	0	23	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	6	1	22	0	30	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	35	10	171	0	216	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	24	4	2 324	0	2 352	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	45	7	181	0	233	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	201	43	945	3	1 193	-	-

Anm Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler

Tabel 29. Produktions- og importskatter minus subsidier fordelt på endelige anvendelser og 8 branchegrupper 2001-2003*

	Forurenings- relaterede	Energi- relaterede	Transport- relaterede	Ressource- relaterede	Miljø- relaterede i alt	Øvrige pro- duktions- skatter, netto	Moms	Skatter – subsidier i alt
	mio. kr.							
2001								
I alt	1 833	34 921	8 179	1 445	46 379	13 984	128 550	188 912
Endelige anvendelser i alt	651	21 596	8 679	1 200	32 126	11 251	97 530	140 907
Privat forbrug	628	21 631	2 549	1 199	26 006	13 386	74 212	113 604
Andre endelige anvendelser	23	-35	6 130	1	6 120	-2 135	23 318	27 303
Brancher i alt	1 183	13 325	-500	245	14 253	2 732	31 020	48 005
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	-435	1 160	237	13	975	-2 327	89	-1 264
2 Industri	498	2 167	9	20	2 695	-1 951	759	1 503
3 Energi- og vandforsyning	17	67	20	0	104	108	11	223
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	32	979	431	85	1 527	-220	97	1 404
5 Handel, hotel- og restauration mv	323	1 916	471	0	2 711	1 540	898	5 148
6 Transportvirks , post og telekomm	33	2 612	-1 193	8	1 460	224	2 724	4 408
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	48	1 058	99	10	1 215	8 868	9 231	19 314
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	667	3 364	-574	109	3 567	-3 509	17 211	17 269
2002*								
I alt	1 885	35 228	11 172	1 477	49 808	13 589	132 394	195 792
Endelige anvendelser i alt	672	21 958	11 341	1 232	35 208	-	-	-
Privat forbrug	647	21 985	4 101	1 231	27 969	-	-	-
Andre endelige anvendelser	25	-28	7 240	1	7 239	-	-	-
Brancher i alt	1 214	13 271	-169	245	14 600	-	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	-436	1 144	266	12	986	-	-	-
2 Industri	560	2 100	45	23	2 730	-	-	-
3 Energi- og vandforsyning	15	68	23	0	107	-	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	28	983	483	79	1 574	-	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	351	1 902	525	0	2 780	-	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	28	2 602	-1 099	8	1 541	-	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	40	1 066	119	11	1 238	-	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	627	3 406	-531	112	3 644	-	-	-
2003*								
I alt	1 567	36 421	8 961	1 503	48 451	15 962	135 092	199 505
Endelige anvendelser i alt	602	22 504	9 386	1 249	33 740	-	-	-
Privat forbrug	578	22 474	2 882	1 248	27 182	-	-	-
Andre endelige anvendelser	24	30	6 503	1	6 558	-	-	-
Brancher i alt	965	13 917	-425	254	14 711	-	-	-
1 Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	-491	1 195	271	12	987	-	-	-
2 Industri	527	2 256	19	33	2 835	-	-	-
3 Energi- og vandforsyning	8	72	23	0	103	-	-	-
4 Bygge- og anlægsvirksomhed	24	1 046	492	77	1 640	-	-	-
5 Handel, hotel- og restauration mv	329	1 962	518	0	2 809	-	-	-
6 Transportvirks , post og telekomm	17	2 706	-1 237	8	1 495	-	-	-
7 Finansieringsvirks mv , forretningserv	24	1 103	104	11	1 242	-	-	-
8 Offentlige og personlige tjenesteydelser	525	3 576	-616	113	3 599	-	-	-

Anm Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Tabel 30. Fysisk balance for oliereserverne 1993-2003

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	mio. m ³										
Primobeholdning (1)	214,0	200,0	218,0	247,0	226,0	212,5	195,5	237,5	297,0	305,0	282,0
heraf											
Igangværende og besluttet udvinding	119,0	112,0	120,0	145,0	137,0	150,0	140,0	144,0	177,0	214,0	203,0
Planlagt udvinding	5,0	5,0	44,0	7,0	32,0	5,0	5,0	30,0	8,0	16,0	4,0
Mulig udvinding ¹	90,0	83,0	54,0	95,0	57,0	57,5	50,5	63,5	112,0	75,0	75,0
Udvinding (nettoproduktion) (2)	9,7	10,7	10,8	12,1	13,4	13,8	17,4	21,1	20,2	21,5	21,3
Nye fund og anden økonomisk opståen (+)/forsvinden (-) (3)	-4,3	28,7	39,8	-8,9	-0,1	-3,2	59,4	80,6	28,2	-1,5	8,3
Ultimobeholdning (4)=(1)-(2)+(3)	200,0	218,0	247,0	226,0	212,5	195,5	237,5	297,0	305,0	282,0	269,0
heraf											
Igangværende og besluttet udvinding	112,0	120,0	145,0	137,0	150,0	140,0	144,0	177,0	214,0	203,0	203,0
Planlagt udvinding	5,0	44,0	7,0	32,0	5,0	5,0	30,0	8,0	16,0	4,0	7,0
Mulig udvinding ¹	83,0	54,0	95,0	57,0	57,5	50,5	63,5	112,0	75,0	75,0	59,0

¹ Ikke-kommercielle fund er ikke inkluderet

Kilde: Energistyrelsen og egne beregninger

Anm. Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Tabel 31. Fysisk balance for naturgasreserverne 1993-2003

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	mia. m ³										
Primobeholdning (1)	180,0	181,0	176,0	165,0	150,0	133,5	119,5	138,5	139,0	132,0	120,0
heraf											
Igangværende og besluttet udvinding	129,0	126,0	124,0	120,0	114,0	111,0	104,0	85,0	86,0	94,0	82,0
Planlagt udvinding	5,0	8,0	3,0	5,0	11,0	3,0	3,0	16,0	15,0	17,0	19,0
Mulig udvinding ¹	46,0	47,0	49,0	40,0	25,0	19,5	12,5	37,5	38,0	21,0	19,0
Udvinding	6,4	6,3	6,3	7,5	9,5	10,3	10,9	11,3	11,1	10,8	10,2
heraf											
Reinjiceret	1,9	1,4	1,2	1,3	1,8	2,9	3,2	3,3	2,9	2,7	2,4
Nettoproduktion (2)	4,5	4,8	5,2	6,2	7,7	7,3	7,7	8,0	8,2	8,2	7,8
heraf											
Afbrændt	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
Eget forbrug	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7
Solgt	4,0	4,3	4,7	5,7	7,0	6,6	6,8	7,1	7,3	7,3	6,9
Nye fund og anden økonomisk opståen (+)/forsvinden (-) (3)	5,5	-0,2	-5,8	-8,8	-8,8	-6,7	26,7	8,5	1,2	-3,8	14,8
Ultimobeholdning (4)=(1)-(2)+(3)	181,0	176,0	165,0	150,0	133,5	119,5	138,5	139,0	132,0	120,0	127,0
heraf											
Igangværende og besluttet udvinding	126,0	124,0	120,0	114,0	111,0	104,0	85,0	86,0	94,0	82,0	94,0
Planlagt udvinding	8,0	3,0	5,0	11,0	3,0	3,0	16,0	15,0	17,0	19,0	6,0
Mulig udvinding ¹	47,0	49,0	40,0	25,0	19,5	12,5	37,5	38,0	21,0	19,0	27,0

¹ Ikke-kommercielle fund er ikke inkluderet

Kilde: Energistyrelsen og egne beregninger

Anm. Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Tabel 32. Ressourcerente 1993-2003*

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*
	mio. kr.										
Produktionsværdi	8 633	8 709	8 574	11 956	13 906	11 255	16 923	34 963	31 585	31 906	32 982
- Forbrug i produktionen	1 638	2 044	1 502	1 177	1 289	1 223	1 640	1 669	2 195	2 187	2 262
- Aflønning af ansatte	378	436	442	448	461	494	565	624	651	573	576
- Andre produktionsskatter, netto	-28	-31	-20	-30	-35	-30	-20	-31	-47	-55	-50
- Forbrug af fast kapital	2 400	2 444	2 597	2 878	3 094	3 189	3 306	3 457	3 620	3 809	4 008
- Normalt afkast på kapital (8 pct.)	2 354	2 593	2 651	2 890	3 150	3 325	3 469	3 671	3 817	4 034	4 384
= Nettoressourcerente	1 892	1 224	1 403	4 593	5 946	3 053	7 963	25 573	21 349	21 358	21 802
	kr.										
Enhedsressourcerente (pr. Sm ³ o.e. ¹)	135	80	89	252	285	146	321	882	755	723	754
Vægtet gennemsnitlig enhedsressourcerente	172	123	95	169	236	209	261	566	706	764	745
	mio. kr.										
Kapitalbeholdning	29 422	32 410	33 132	36 129	39 380	41 562	43 365	45 883	47 713	50 429	54 806

¹ Standard m³ olieækvivalenter

Anm. Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

Tabel 33. Værdien af olie og naturgas 1993-2003*

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*
	mio. kr.										
Primobeholdning (1)	49 880	40 958	32 342	27 790	45 890	61 025	49 766	72 603	197 599	233 746	235 235
Udvinding (2)	1 961	1 267	1 447	4 739	6 168	3 164	8 308	26 418	22 076	22 050	22 537
Nye fund og anden økonomisk opståen (+)/forsvinden (-) (3)	190	2 981	2 677	-1 199	-1 137	-1 770	13 511	16 750	12 963	-2 967	13 974
Omvurdering (4)	-7 152	-10 330	-5 781	24 037	22 440	-6 324	17 634	134 663	45 260	26 507	-5 152
Ultimobeholdning (5)=(1)-(2)+(3)+(4)	40 958	32 342	27 790	45 890	61 025	49 766	72 603	197 599	233 746	235 235	221 521
	pct.										
Værdien af ultimobeholdningen i pct. af BNP	4,5	3,3	2,7	4,3	5,4	4,3	6,0	15,3	17,5	17,3	15,8

Anm. Sammenlægning af enkeltoplysninger vil pga. afrunding ikke i alle tilfælde danne de anførte totaler.

MILJØ OG ENERGI 2005:8
Statistiske Efterretninger
ISSN (trykt udgave) 1399-0675
ISSN (elektronisk udgave) 1601-0922
www.dst.dk/efterretninger

Abonnement (internet) for 2005: 311,00 kr.
Abonnement (papir) for 2005: 539,00 kr.
Løssalg: 122,00 kr.
Ekspeditionsgebyr: 30 kr. (Indland) 100 kr. (Udland)
Salg hele døgnet: publsalg@dst.dk, tlf. 39 17 30 20 eller www.dst.dk
© Danmarks Statistik, Sejrøgade 11, 2100 København Ø.
Tryk: Danmarks Statistiks Trykkeri
